

Misdaad in de regio

Een onderzoek naar de misdaadberichtgeving in offline en -online media in
Rotterdam en Amsterdam

Naam: Rose-Charlotte Korver
Studentnummer: 362003
Supervisor: dr. B. K. Kester
Tweede lezer: dr. J. M. Engelbert

Master Media Studies (Media en Journalistiek)
Erasmus School of History, Culture and Communication
Erasmus University Rotterdam
Master Thesis
8 augustus, 2017

Deze pagina is bewust leeggelaten

MISDAAD IN DE REGIO

Een onderzoek naar de misdaadberichtgeving in offline en –online media in
Rotterdam en Amsterdam

Naam: Rose-Charlotte Korver
Studentnummer: 362003

Supervisor: Dr. B.K. Kester
Tweede lezer: Dr. J. M. Engelbert

Master Media Studies (Media en Journalistiek)
Erasmus School of History, Culture and Communication
Erasmus University Rotterdam

Master Thesis
8 augustus, 2017

Samenvatting

Wie denkt dat regionale- en lokale omroepen aan populariteit verliezen, heeft het mis. Voor Amsterdam en Rotterdam geldt dat het grootste gedeelte van de burgers het nieuws over hun stad volgt via AT5 (Amsterdam) en RTV Rijnmond (Rotterdam). Voornamelijk nieuws over misdaad en rechtspraak zijn populaire onderwerpen voor de regionale- en lokale media. Een reden hiervoor is dat berichtgeving over criminaliteit de nadruk legt op de nabijheid ervan, wat weer een belangrijk aspect is van regionaal- en lokaal nieuws. Media-aandacht voor criminaliteit en misdaad kan van grote invloed zijn op de attitudes en het gedrag van het publiek. Om te onderzoeken op welke wijze twee belangrijke, Nederlandse steden berichten over misdaad in hun stad is de volgende vraag beantwoord: *“Op welke wijze berichten AT5 en RTV Rijnmond over criminaliteit en misdaad in hun stad via traditionele offline- en online sociale mediakanalen?”*. Door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse is antwoord gegeven op deze vraag. Hierbij werden veertig nieuwsuitzendingen van AT5 en RTV Rijnmond uit verschillende weken van het jaar 2016 geanalyseerd. Daarnaast werden de daarbij behorende Facebookposts uit die weken geanalyseerd. Deze analyse heeft vijf thema's opgeleverd die de wijze van berichten en de verschillen en overeenkomsten tussen de omroepen goed weergeven. AT5 lijkt voornamelijk het marktmodel te hanteren waarbij aantrekkelijkheid, toegankelijkheid en actualiteit prominente kwaliteitskenmerken zijn. Dit uit zich in een spannende wijze van berichtgeving die duidelijk maakt dat iedereen een potentieel slachtoffer zou kunnen zijn. Anderzijds leggen zij de focus op de controle die wordt uitgeoefend door de politie en burgemeester. Geconcludeerd kan worden dat AT5 twee verschillende boodschappen overbrengt. Dit geldt niet voor RTV Rijnmond. Deze omroep lijkt een combinatie van het professie- en burgermodel te hanteren waarbij de focus ligt op hard nieuws uit, bijvoorbeeld de economische sector. Daarnaast worden deze modellen niet gekenmerkt door nieuwswaarden als actualiteit. RTV Rijnmond schetst een afstand tussen de burgers en criminaliteit door voornamelijk aandacht te besteden aan witteboordencriminaliteit en de focus te leggen op de autoritaire rol van de politie en burgemeester. Dit laatste gegeven is kenmerkend voor beide omroepen wat zou kunnen betekenen dat zij de burgers van Amsterdam en Rotterdam een veilig gevoel willen geven.

KEYWORDS: *Regiojournalistiek, AT5, RTV Rijnmond, offline-/online media, misdaadverslaggeving, markt-/professie-/burgermodel*

Voorwoord

Voor u ligt het sluitstuk van mijn tweejarige periode op de Erasmus Universiteit Rotterdam: *Misdaad in de regio*. In 2010 begon ik aan de opleiding Communicatie aan de Hogeschool Rotterdam, iets wat lijkt als de dag van gisteren. Niet alleen heb ik de afgelopen zeven jaar goede vrienden gemaakt, ook ben ik gaan samenwonen en heb ik leren omgaan met tegenslagen.

Na het afronden van mijn hbo-opleiding wist ik zeker dat er nog meer uit mijn studietijd te halen viel. Door mijn nieuwsgierigheid en passie voor de mediawereld was de keuze snel gemaakt: een master Media en Journalistiek. Met heel veel plezier heb ik de afgelopen twee jaar doorlopen, dit komt niet alleen door de leuke medestudenten die ik heb leren kennen maar ook door de invulling van het programma van zowel de premaster als de master. Ik kan met zekerheid zeggen dat de afgelopen twee jaar mijn denkwijzen over de media, onze samenleving en de politiek hebben doen veranderen. Daarnaast heb ik de mogelijkheid gekregen te mogen ervaren hoe het is om een uitzending voor te bereiden bij de *PAUW Academy* en heb ik samen met medestudenten meegewerkt aan de artikel voor de *NRC Handelsblad*.

Voor mijn scriptie wilde ik graag onderzoek doen naar een onderwerp dat mij aanspreekt. Ik zou mijzelf niet willen omschrijven als sensatiezoeker maar voor programma's als *Opsporing Verzocht* mag men mij wakker maken. Om deze reden heb ik besloten onderzoek te doen naar misdaadverslaggeving. Het schrijven van deze scriptie was niet altijd even makkelijk, maar met trots presenteer ik mijn eindproduct aan u.

Ik wil bij deze mijn scriptiebegeleidster Bernadette Kester bedanken. Zij heeft mij daar waar nodig altijd goed geholpen en mijn scriptie steeds van nuttige feedback voorzien. Daarnaast heeft zij meditatielessen aangeboden waardoor ik beter heb leren omgaan met stress. Ook wil ik mijn lieve vriend bedanken die mij de afgelopen jaren heeft geholpen, gemotiveerd en qua aanpak een goed voorbeeld is geweest voor mij. Tot slot bedank ik mijn lieve ouders, zusje en vrienden voor de nodige steun en bovenal de nodige gezelligheid de afgelopen zeven jaar.

Rose Korver,

4 augustus 2017, Rotterdam

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Vraagstelling	4
1.3 Maatschappelijke- en wetenschappelijke relevantie	5
1.4 Leeswijzer	6
2. Het Nederlandse medialandschap	8
2.1 Het democratisch corporatief model	8
2.2 Stadsgeoriënteerde journalistiek	11
2.3 De cijfers	13
2.4 Journalistieke rollen en -genres in de Nederlandse (lokale) media	15
3. Wat is (misdaad)nieuws?	17
3.1 Wat is nieuws?	17
3.2 Crime sells	19
3.3 Aspecten van criminaliteit en misdaad in de media	20
3.4 Impact van media-aandacht voor criminaliteit en misdaad	22
4. Methodologie	26
4.1 Kwalitatieve inhoudsanalyse	26
4.2 Dataverzameling	27
4.3 Operationalisering en data-analyse	28
4.4 Representativiteit, betrouwbaarheid en validiteit	30
5. Resultaten	32
5.1 Aantal misdaad-items	32
5.2 Thema's in de misdaadberichtgeving	34
5.2.1 Thema 1: 'Gevaar ligt altijd op de loer'	34
5.2.2 Thema 2: 'Alles is onder controle'	37
5.2.3 Thema 3: 'Zakkenvullers weer op boevenpad'	42
5.2.4 Thema 4: 'Wordt vervolgd...'	44
5.2.5 Thema 5: 'Beeldvorming door middel van taal'	47
5.3 Verschillen en overeenkomsten tussen AT5 en RTV Rijnmond	49
6. Conclusie en discussie	53
Literatuur	57
Appendix 1: Codebomen	62
Appendix 2: Transcripten	63

Deze pagina is bewust leeggelaten

Inleiding

De eerste paragraaf van de inleiding richt zich tot de aanleiding van dit onderzoek. In de tweede paragraaf wordt ingegaan op de centrale vraag en de daar bij behorende deelvragen. Hierna wordt besproken waarom dit onderzoek zowel maatschappelijk- als wetenschappelijk relevant is. Tot slot volgt de leeswijzer.

1.1 Aanleiding

Op 13 januari 2017 publiceerde de Nederlandse Omroep Stichting (NOS) het artikel *Vijf keer zoveel misdrijven dan uit officiële cijfers blijkt*. De conclusie van dit artikel was dat het kabinet (in de vorm van oud-minister van der Steur) een te positief beeld ten aanzien van de misdaadcijfers heeft geschetst (NOS, 2017). Deze conclusie was gebaseerd op een vertrouwelijke notitie van politie en justitie die in handen van het dagblad Trouw was gekomen. Cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de gemeente Rotterdam ondersteunen echter de uitspraken van toenmalig minister van der Steur ten aanzien van het veiligheidsgevoel van burgers en het dalend aantal misdrijven. Hier is sprake van een paradox, tussen enerzijds de uitspraken van toenmalig minister van der Steur, het CBS en de gemeente Rotterdam en anderzijds de vertrouwelijke notitie van politie en justitie. Uit de vertrouwelijke notitie blijkt dat veel misdrijven door te weinig capaciteit bij politie en justitie niet worden behandeld. Het tekort aan capaciteit kan de discrepantie tussen de vastgelegde (absolute) criminaliteitscijfers (zoals geïnterpreteerd door toenmalig minister van der Steur, het CBS en de gemeente Rotterdam) en de werkelijke criminaliteitscijfers (zoals beschreven in de vertrouwelijke notitie van politie en justitie) verklaren. Verschillen in cijfers over het veiligheidsgevoel van individuen is lastiger te verklaren. Een mogelijke verklaring voor de discrepantie in cijfers over het veiligheidsgevoel van burgers kan gevonden worden in de artikelen van Cashmore (2014) en Ruigrok, van Atteveldt, Gagestein en Jacobi (2016). Zij stellen dat media-aandacht voor criminaliteit een (negatief) effect kan hebben op het veiligheidsgevoel van burgers. Er is sprake van een negatieve relatie tussen de hoeveelheid media-aandacht ten aanzien van criminaliteit en het veiligheidsgevoel van burgers (Cashmore, 2014; Ruigrok et al., 2016). Het kan er volgens Cashmore (2014) en Ruigrok et al. (2016) zelfs toe leiden dat de angst bij burgers zo groot worden dat zij uiteindelijke bepaalde plaatsten (bijvoorbeeld achterstandswijken en 'hangplekken') gaan mijden. Hieruit blijkt dat de media een grote invloed kunnen hebben op het veiligheidsgevoel van burgers.

Criminaliteit refereert aan het begaan van misdaden. Henry en Lanier (1998) maken onderscheid tussen misdaden die worden begaan door de machtelozen (bijvoorbeeld

diefstallen, overvallen, moord en vechting) en misdaden die worden begaan door de machthebbers (bijvoorbeeld fraude, witwaspraktijken en huiselijk geweld). Zowel 'criminaliteit' en 'misdaad' worden in dit onderzoek (afwisselend) gebruikt maar ze betekenen in de context van dit onderzoek hetzelfde: berichtgeving over criminele activiteiten en begane misdrijven. In dit onderzoek wordt gesproken over de media-aandacht voor criminaliteit. Hieronder valt niet de berichtgeving over rechtspraak en justitie (waarbij daadwerkelijk door de rechter een uitspraak wordt gedaan) ondanks het feit dat deze maatschappelijke verschijnselen en instituties onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Hier is bewust voor gekozen omdat blijkt dat juist media-aandacht voor criminaliteit en misdaad een effect heeft op burgers, namelijk een toename van algehele angst, dit gegeven maakt het interessant om misdaadnieuws te analyseren (Cashmore, 2014; Ruigrok, Van Atteveldt, Gagestein, & Jacobi, 2016). Zaken waarover nog geen uitspraak is gedaan, maar waarbij verslag wordt gedaan van het delict (bijvoorbeeld een zitting waarbij de verdachte gehoord is) worden in dit onderzoek wel meegenomen.

In 2014 telde Rotterdam ruim 117.000 geregistreerde misdaden, in Amsterdam waren dit er zo'n 103.000 (CBS, 2015). Met deze getallen nemen twee van de belangrijkste steden in Nederland een aanzienlijk percentage van het totaal aantal geregistreerde misdaden voor hun rekening, 9,3 procent van de geregistreerde misdaad in Amsterdam en in Rotterdam zo'n 6 procent. Ter vergelijking: in Utrecht is dit bijvoorbeeld 3 procent. Vooral de Rotterdamse haven is vaak doelwit van criminele activiteiten. Programmamanager en officier van justitie mevrouw van der Wees ziet met enige regelmaat in strafzaken mensen die in de Rotterdamse haven werken (Port of Rotterdam, 2016). Zij weet te vertellen dat criminelen zich vaak een weg weten te verschaffen via kwetsbare havenmedewerkers. Daarom startte Rotterdam in 2016 de campagne 'Rotterdamse Haven, Veilige Haven!'

In Amsterdam worden de meeste misdaden gepleegd op de Wallen (Gemeente Amsterdam, 2015). Daarnaast wordt de hoofdstad sinds 2012 geteisterd door de zogeheten *Mocro Maffia*. Dit is een conflict in de Amsterdamse onderwereld tussen waarbij inmiddels meer dan twintig liquidaties zijn gepleegd met als absolute schok in maart 2016 de vondst van een hoofd voor een sisha-lounge aan de Amstelveenseweg in Amsterdam (NOSop3, 2016).

Dergelijke voorvallen krijgen veel media-aandacht. Voor bijna de helft van de Rotterdamers geldt dat zij informatie over Rotterdam of hun buurt verkrijgen via een lokaal televisiekanaal (Heessels & De Vries, 2014). Bijna 80 procent van de Rotterdammers doet dat via het regionale kanaal TV Rijnmond (Van Der Wilt & Roode, 2011) tegenover 30 procent van de Rotterdammers die in 2014 sociale media gebruikten om het nieuws uit Rotterdam te volgen (Heessels & De Vries, 2014). Hiervan liken een kleine 60.000 mensen de RTV Rijnmond facebookpagina. Voor Amsterdam geldt dat AT5 de grootste lokale zender

is met zo'n half miljoen kijkers per maand en ook ruim 60.000 likes op de AT5 facebookpagina (Van Gessel & Barnas, 2015).

Daarnaast is Radio Rijnmond vooral onder de 50-plussers een populair medium om op de hoogte te blijven van het nieuws in- en rondom Rotterdam (Heesels & De Vries, 2014). In mijn onderzoek heb ik ervoor gekozen om een mediakanaal als radio buiten beschouwing te laten omdat bij misdaadberichterijding vaak gebruik wordt gemaakt van aanstootgevende, realistische beelden die bijdragen aan de beeldvorming over criminaliteit en angst voor criminaliteit kunnen veroorzaken (Eschholz, Chiricos, & Gertz, 2003; Livingstone, Allen, & Reiner, 2001). Om een zo volledig mogelijke inhoudsanalyse uit te voeren, wordt in dit onderzoek ook het bijbehorende beeld in de nieuwsbulletins van AT5 en RTV Rijnmond geanalyseerd, dit is de reden waarom radiofragmenten niet in dit onderzoek worden meegenomen omdat daarbij, vanzelfsprekend, geen gebruik wordt gemaakt van beeldmateriaal om een boodschap over te brengen.

Ondanks het feit dat criminaliteit al meer voorkomt dan wordt voorgesteld, is de aandacht van de media daarmee vergeleken buitenproportioneel groot (Ruigrok, et al., 2016). Meerdere studies laten zien dat deze overmatige media-aandacht voor misdaad en criminaliteit kunnen leiden tot meer angst onder burgers voor criminaliteit en het uiteindelijk ontwijken van plaatsen en situaties (zoals achterstandswijken en hangplaatsen) waarin criminaliteit zich voor zou kunnen doen (Cashmore, 2014; Ruigrok, et al., 2016).

Tevens is er een oververtegenwoordiging in de media van etnische minderheden die geassocieerd worden met criminaliteit (Devroe, 2007). De invloed die deze overmatige media-aandacht op zowel individueel- als maatschappelijk niveau heeft, moet niet onderschat worden. Door de mediatisering in veel Westerse samenlevingen hebben de media een belangrijke rol ingenomen in onze dagelijkse routines (Brants & Van Praag, 2015). Mediatisering staat voor de toenemende integratie tussen media en culturele en maatschappelijke instituties (Brants & Van Praag, 2015). Daarnaast volgen technologische trends elkaar snel op waarmee media nog dieper geïntegreerd raken in onze sociale routines zoals de wijze waarop we nieuws consumeren en contact met elkaar onderhouden (Bardoel & Wijffes, 2015).

Terwijl online (sociale) media steeds belangrijker worden in Westerse samenlevingen (Vaterlaus, Patten, Roche, & Young, 2015) en zij offline media steeds meer lijken te verdringen, gaat dat niet op voor alle media-omgevingen. Zo blijkt uit diverse onderzoeken dat bij lokale media de offline kanalen favoriet zijn onder het publiek (Landman & Kik, 2015; PEW Research Centre, 2010) en dat de online kanalen in veel mindere mate worden gebruikt .

1.2 Vraagstelling

Op basis van het voorafgaande heb ik de volgende vraag geformuleerd die in dit thesisonderzoek centraal staat:

Centrale vraag: Op welke wijze berichten AT5 en RTV Rijnmond over criminaliteit en misdaad in hun stad via traditionele offline- en online sociale mediakanalen?

Om uiteindelijk een volledig antwoord te kunnen geven op de centrale vraag heb ik deelvragen opgesteld die ik wil beantwoorden door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse:

Deelvraag 1: Welke thematische aspecten worden door AT5 en RTV Rijnmond benadrukt in hun berichtgeving over criminaliteit ?

Deelvraag 2: Is er sprake van een verschil in misdaadberichtgeving door AT5 en RTV Rijnmond wanneer het gaat om de offline- en online sociale mediakanalen van beide platforms?

Aan het voorgaande valt nog een interessant perspectief toe te voegen. Zo is in de Nederlandse media sprake van een negatieve representatie van etnische minderheden (Devroe, 2007). Minderheden worden sneller geassocieerd met criminaliteit en misdaad dan de Westerse meerderheid (Devroe, 2007). Omdat de met name regionale- en lokale media van grote invloed zijn op de perceptie van criminaliteit in de regio en daardoor negatief kunnen bijdragen aan polarisatie in de samenleving (Chiricos & Eschholz, 2002; Doyle, 2006; Dowler, Fleming, & Muzzatti, 2006) is ook de volgende deelvraag in het onderzoek betrokken:

Deelvraag 3: Op welke wijze besteden AT5 en RTV Rijnmond aandacht aan etnische minderheden in hun misdaadberichtgeving?

De hoofdvraag van dit onderzoek is door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse beantwoord. Hierbij is gekeken naar de journalistieke aspecten (manifeste aspecten) van de misdaaditems als wel naar de dieper gelegen latente boodschap die items hebben. Hierbij is gekeken naar tekst, beeld en geluid.

1.3 Maatschappelijke- en wetenschappelijke relevantie

Voor een groot gedeelte van de Amsterdamse- en Rotterdamse inwoners geldt dat zij hun informatie over de stad vergaren via de lokale media (Heessels & De Vries, 2014; Van Gessel & Barnas, 2015). AT5 en RTV Rijnmond produceren zowel nieuwsbulletins als lokale opsporingsprogramma's waarin de criminaliteit en misdaad uit hun stad behandeld worden. De manier waarop de media een verhaal overbrengen, gebeurt door middel van *framing* (Wolfsfeld, 2011). *Framing* is het kader waarin een nieuwsbericht is geplaatst en van waaruit journalisten hun nieuwsverhaal aan het publiek overbrengen (Wolfsfeld, 2011).

Nieuwsframes die maar vaak genoeg herhaald worden kunnen de perceptie van individuen beïnvloeden en daarmee ook de houding tegenover, in dit geval, misdaad (Wolfsfeld, 2011). Diverse onderzoeken hebben uitgewezen dat misdaadnieuws een negatief effect heeft op de attituden en gedachten van burgers, zo zorgen dergelijke nieuwsberichten voor innerlijke onrust en meer angst (Cashmore, 2014; Ruigrok, et al., 2016). Vanuit dit oogpunt is het van belang om te onderzoeken op welke wijze AT5 en RTV Rijnmond berichten over de criminaliteit en misdaad in hun stad, omdat dit van invloed kan zijn op de attituden van de Amsterdamse- en Rotterdamse inwoners (Romer, Hall-Jamieson, & Aday, 2003). Daarnaast blijkt er sprake te zijn van een overrepresentatie van etnische minderheden in de misdaadberichtgeving in lokale media die niet alleen een toename van angst voor criminaliteit teweeg brengt, maar ook zorgt voor de toenemende perceptie dat etnische minderheden een 'maatschappelijk gevaar' vormen (Chiricos & Eschholz, 2002). Dit kan maatschappelijke polarisatie verder versterken.

Het onderzoeken van mediarepresentaties van misdaad is belangrijk omdat de overmatige aandacht voor misdaad in de media één van de grootste en belangrijkste verandering is geweest in mediarepresentaties sinds de Tweede Wereldoorlog (Greer, 2007). Daarnaast voegt dit onderzoek iets toe aan de reeds bestaande literatuur over misdaad in de media. Door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse is het mogelijk om een diepgaande beschrijving en analyse (ook wel: *thick description*) te geven van de wijze waarop twee van de belangrijkste regionale- en lokale nieuwsmedia in Nederland berichten over criminaliteit en misdaad in hun stad.

Eerder genoemde onderzoek richten zich voornamelijk op nationale en/of internationale media (Cashmore, 2014) of op Amerikaanse lokale media (Chiricos & Eschholz, 2002). Omdat dit onderzoek zich richt op de regionale- en lokale nieuwsmedia in Nederland uit het jaar 2016 wordt relevante, actuele informatie toegevoegd aan de bestaande kennis. Ook wordt er een vergelijking gemaakt tussen traditonele offline- en online sociale media wat interessante resultaten kan opleveren over de wijze van berichten van misdaadnieuws op televisie en online. Uit onderzoek blijkt dat de online regionale- en lokale media achter blijven op de offline variant terwijl dit voor de nationale- en internationale media niet geldt (Landman

& Kik, 2015). Het merendeel van de onderzoeken naar regionale- en lokale media richten zich op de offline varianten zoals radio en televisie waarbij de (sociale) online kanalen geregeld achterwege worden gelaten. Dit onderzoek richt zich, naast de misdaadberichtgeving op televisie, ook op de misdaadberichtgeving op Facebook. Dit kan nieuwe inzichten toevoegen aan de reeds bestaande literatuur.

Tot slot kunnen de resultaten uit dit onderzoek worden gebruikt als voorbereidende stap voor kwantitatief effect- of receptieonderzoek (Van Gorp, 2007).

1.4 Leeswijzer

Na deze introductie op het onderzoeksonderwerp waarin de aanleiding tot dit onderzoek, de centrale vraag en deelvragen zijn geïntroduceerd volgt de theoretische onderbouwing.

In hoofdstuk twee wordt een omschrijving gegeven van het huidige Nederlandse medialandschap en hoe deze zich verhoudt tot de stadgeoriënteerde journalistiek. Hierbij wordt aandacht besteed aan het democratisch corporatieve model (Hallin & Mancini, 2004) en het onderzoek van Landman en Kik (2015) naar de regiojournalistiek in Nederland. Daarnaast worden ook de journalistieke rollen en genres in de Nederlandse journalistiek behandeld.

In hoofdstuk drie wordt de vraag 'wat is (misdaad)nieuws?' beantwoord aan de hand van literatuur over nieuwswaarden, waarom misdaad 'verkoopt', wat de kenmerkende aspecten zijn van criminaliteit in de media en wat de impact is van misdaaditems in de media en hoe deze de attitudes binnen een maatschappij en/of instituten kunnen veranderen.

In hoofdstuk vier volgt een omschrijving van de gekozen onderzoeksmethode. Door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse is een antwoord gegeven op de hoofdvraag. Tevens wordt in hoofdstuk vier aandacht besteed aan de dataverzameling en de operationalisering. Voor dit onderzoek zijn in totaal veertig nieuwsuitzendingen van AT5 Nieuws en RTV Rijnmond Nieuws bekeken waarbij de misdaaditems zijn geanalyseerd. Daarnaast zijn ook Facebookberichten van AT5 en RTV Rijnmond die over misdaad gaan uit vier weken in 2016 geanalyseerd. Door middel van Atlas.ti is deze data gestructureerd en geanalyseerd waarna thema's en sub-thema's zijn gedefinieerd. Deze thema's vormen de basis voor het antwoord op de centrale vraag.

Deze thema's en sub-thema's worden uitvoerig beschreven in hoofdstuk vijf, het resultatenhoofdstuk. In dit hoofdstuk worden de thema's en sub-thema's gepresenteerd. Hierbij worden de resultaten geïnterpreteerd en er wordt teruggekoppeld naar de theorie uit de voorgaande hoofdstukken. In dit hoofdstuk wordt tevens behandeld wat de verschillen en overeenkomsten zijn tussen AT5 en RTV Rijnmond.

Hoofdstuk zes bevat de conclusie van dit onderzoek. Hierin wordt de centrale vraag van het onderzoek beantwoord. In dit onderzoek worden de onderzoeksresultaten samengevoegd en worden nieuwe inzichten gepresenteerd. Tevens wordt in dit hoofdstuk terug gekoppeld naar de literatuur uit hoofdstuk twee en drie en naar de interpretaties van het resultatenhoofdstuk. Tot slot volgt in dit hoofdstuk het deel waarin de discussie gepresenteerd wordt. Hierin wordt het onderzoek kritisch geëvalueerd en worden maatschappelijke- of praktische implicaties van de onderzoeksresultaten bediscussieerd. Tevens wordt in dit onderzoek besproken welke limitaties het onderzoek kent en worden er suggesties gedaan voor vervolgonderzoek.

2. Het Nederlandse medialandschap

Het theoretisch kader vormt de theoretische onderbouwing van de centrale vraag. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste theoretische concepten behandeld aan de hand van relevante, wetenschappelijke literatuur.

Om antwoord te kunnen geven op de centrale vraag van dit onderzoek is het van belang om in te gaan op de manier waarop de Nederlandse media zijn georganiseerd, in het bijzonder op regionaal- en lokaal niveau. Het concept 'mediasystemen' (Hallin & Mancini, 2004) biedt handvaten om het Nederlandse medialandschap te karakteriseren. Het is belangrijk om eerst te begrijpen hoe de nationale media in zijn gestructureerd alvorens er dieper kan worden ingegaan op de regionale- en lokale media. Vervolgens wordt in deze paragraaf stadsgeoriënteerde journalistiek geduid en de (Nederlandse) journalistieke genres en -rollen behandeld.

2.1 Het democratisch corporatief model

Voor Nederland, en veel andere Noord-Europese landen, geldt dat de mediastructuur en -cultuur wordt gekenmerkt door het *democratic corporatist model*. Nederland heeft van origine een gegoede burgerij door de rijke handelsgeschiedenis die bepalend is geweest voor de Nederlandse welvaart. Als gevolg hiervan kwam de massa-circulatie van de geschreven pers al vroeg op gang. De krant wordt in Nederland gelezen door alle lagen van de bevolking wat kenmerkend is voor het *democratic corporatist model* (Hallin & Mancini, 2004). Het medialandschap in Nederland wordt beschreven aan de hand van vier dimensies: (1) de structuur van de media-markt, (2) de mate van politiek parallelisme, (3) de mate van professionalisering van de journalistiek en (4) de rol van de staat.

Het media-aanbod. Het media-aanbod van Nederland wordt gekenmerkt door een publieke omroep en gecommercialiseerde media (Hallin & Mancini, 2004). Het Nederlandse systeem is vrij bijzonder omdat de publieke omroep uit een zuilenstelsel bestaat. Tussen 1920 en 1970 was de invloed van deze ideologische pijlers, die ook in de media zichtbaar waren, het sterkst. (Hallin & Mancini, 2004).

Ondanks het feit dat een structurele daling van de regionale dagbladsector haar intrede deed aan het begin van de jaren '80 van de vorige eeuw (Buijs, 2014), beschikken inwoners van grote gemeenten nog steeds over gemiddeld 16 mediakanalen tegenover 13 mediakanalen in de kleine gemeenten (Landman & Kik, 2015). Afgezien van de tegenslagen voor regionale media zijn de journalistieke- en technische kwaliteit toegenomen omdat ze completer, analytischer en aantrekkelijker zijn geworden (Buijs, 2014). Het belang van regionale journalistiek is groot omdat het nieuws uit de regio letterlijk en figuurlijk dichtbij de mensen staat (Buijs, 2014). De regionale journalistiek vervult een belangrijke maatschappelijke functie omdat zij de belangrijkste producent van onafhankelijke

berichtgeving en belangrijkste onafhankelijke waakhond van het publieke domein in de regio is (Buijs, 2014).

Politiek parallelisme. Het Nederlandse zuilensysteem vertoont een hoge mate van politiek parallelisme. Politiek parallelisme verwijst naar de mate van politieke invloed op de media(-inhoud). Daarnaast betekent een hoge mate van politiek parallelisme dat er diverse omroepen bestaan die de belangen van verschillende sociale groepen (in Nederland) vertegenwoordigen, dit wordt ook wel extern pluralisme genoemd. In Nederland is tegenwoordig niet zozeer sprake van een hoge mate van politiek parallelisme als wel van een hoge mate van extern pluralisme. Dit betekent dat de media-inhoud wordt bepaald aan de hand van de verwachtingen van het publiek en/of belangengroep waar voor gepubliceerd wordt (Hallin & Mancini, 2004).

In de regionale- en lokale media vormen lezers in de stad en regio de bestaansgrond voor de regionale krant (Buijs, 2014). De gedeelde identiteit die lezers en de redactie kennen, moet tot uitdrukking komen in de regionale- en lokale media (Buijs, 2014). Vanuit dit oogpunt vertonen regionale- en lokale media een hoge mate van extern pluralisme omdat ze berichten voor een geselecteerde groep waarbij burger- en servicegerichte journalistiek centraal staan (Buijs, 2014). Ondanks dat regionale media geen concurrentie van elkaar ondervinden, blijkt de concurrentie met (sociale) online media toegenomen (Buijs, 2014). Deze online bewegingsvrijheid van het publiek is een extra uitdaging voor de regionale- en lokale journalistiek (Buijs, 2014).

Professionalisering. Er is sprake van een hoge mate van professionalisering in de Nederlandse journalistiek. Journalistieke professionalisering betekent autonomie, het navolgen van journalistieke codes en het vervullen van de rol als een vertegenwoordiger van 'het publiek' door de journalist (Hallin & Mancini, 2004). Deze journalistieke waarden gelden zowel voor de nationale- als regionale- en lokale journalistiek. De waarden komen tegenwoordig in het gedrang doordat de toenemende commercialisering en technologische trends steeds belangrijker worden binnen de Nederlandse media (Bardoel & Wijfjes, 2015; Strömbäck, 2008). Dit zorgt voor een sceptische afwijzing gezien het feit dat techniek een negatieve invloed zou kunnen hebben op het creatieve journalistieke vak (Bardoel & Wijfjes, 2015). Aan de andere kant omarmt men de technologische vooruitgang omdat hierdoor nieuws sneller gepresenteerd kan worden aan het publiek in een meer aantrekkelijke en diverse vorm (Bardoel & Wijfjes, 2015). Dit omdat de druk groot is om een groot publiek aan te spreken en zo veel mogelijk inkomsten te genereren (Poell & Van Dijck, 2015).

Ook de regionale- en lokale media ondervinden veranderingen door de ontwikkelingen in de technologie, het mediagebruik en de mediasector zelf (Buijs, 2014). Waar redacties vóór de komst van het internet voornamelijk gericht waren op het eens per etmaal uitbrengen van

een totaalpakket aan berichtgeving, moeten zij dat nu zowel overdag als 's avonds verzorgen: 24/7 (Buijs, 2014).

Zowel in de landelijke - als regionale- en lokale media bestaat een drietal perspectieven van waaruit redacties werken en kwaliteit waarborgen: het professiemodel, het marktmodel (Welbers, Van Atteveldt, Kleinnijenhuis, Ruigrok, & Schaper, 2016) en het burgermodel (Buijs, 2014). In het professiemodel staan objectiviteit, feiten en het beroepsmatige oordeel van de journalist centraal (Buijs, 2014; Welbers, et al., 2016). Daarnaast vormen de beroepsgroep en –ethiek ijkpunten in de professionele oriëntatie en is de mening van de lezer minder belangrijk (Buijs, 2014). Bij het professionele model is voornamelijk hard nieuws in de maatschappelijke-, economische- en politieke sectoren favoriet en bij voorkeur gebaseerd op eigen onderzoek (Buijs, 2014).

In het marktmodel zijn toegankelijkheid, aantrekkelijkheid en actualiteit prominente kwaliteitskenmerken (Buijs, 2014). Andere professionele waarden komen pas aan bod wanneer deze geen belemmering vormen voor de dubbele dienstbaarheid van de redactie aan het publiek én doeleinden van de marktgerichte organisatie (Buijs, 2014; Welbers, et al., 2016). In het marktmodel staan dan ook de mening en verwachtingen van het publiek centraal en hier wordt de berichtgeving en opiniëring op afgestemd (Buijs, 2014; Welbers, et al., 2016). Het opwekken, verwoorden en verbeelden van emotie is een kenmerk van het marktmodel en hierbij gaat de voorkeur dan ook uit naar berichtgeving over bijvoorbeeld criminaliteit (Buijs, 2014).

Het burgermodel kan gezien worden als een zinvolle aanvulling op de conventionele journalistiek waarbij waar(achtig)heid en objectiviteit belangrijke kenmerken zijn (Buijs, 2014). Het betreft hier dan ook niet om een totaal andere manier van journalistiek bedrijven maar om accentverschuivingen 'van instituties naar burgers en hun onderwerpen', 'van politieke tactiek naar gevolgen voor burgers' en 'van passief (nieuws)consumentisme naar actief burgerschap' waarbij actualiteit niet per se een nieuws waarde is (Buijs, 2014, p. 36). In dit model staan vooral nieuwsverhalen van onderop, interactie en blijvende aandacht voor langer lopende onderwerpen die belangrijk zijn voor burgers centraal (Buijs, 2014).

Rol van de staat. Tot slot speelt de staat een belangrijke rol in de Nederlandse media. Zo bestaat er de publieke omroep die subsidies ontvangt. Het is echter niet de bedoeling dat de staat een rol speelt bij de inhoudelijke- en ideologische invulling van de media. De persvrijheid wordt in Nederland in hoge mate beschermd (Hallin & Mancini, 2004). De commerciële omroepen in Nederland bekostigen hun werkzaamheden door middel van gegenereerde inkomsten uit advertenties.

Voor de regionale publieke omroepen, zoals *RTV Rijnmond*, geldt dat zij subsidies ontvangen via de gemeente. De lokale omroepen, zoals *AT5*, komen na de nationale- en

regionale omroepen aan de beurt voor financiering. Naast financiering in de vorm van subsidies halen regionale- en lokale omroepen inkomsten uit advertenties.

Het *democratic corporatist model* zorgt ervoor dat in de Nederlandse nationale-, regionale- en lokale media ruimte is voor een breed aanbod aan (publieke- en commerciële) omroepen. Er zijn echter argumenten dat er in Nederland, en andere Noord-Europese landen, een verschuiving gaande is richting een meer liberaal model (Hallin & Mancini, 2004) door de toename van *mediatisering* en commercialisering (Strömbäck, 2008; Poell & van Dijck, 2015). *Mediatisering* is het proces van de veranderende relatie tussen de samenleving, politiek en de media (Brants & Van Praag, 2015). Door deze veranderingen worden de media steeds onafhankelijker van de politiek en wordt het noodzakelijk voor de politiek (en andere instanties) om de medialogica te integreren binnen hun manier van werken (Strömbäck, 2008; Brants & Van Praag, 2015). Een goed voorbeeld hiervan is de wijze waarop Geert Wilders het medium Twitter inzet om plannen te presenteren of uitspraken die gedaan worden door politici, zoals de 'doe eens normaal man'-uitspraak van minister Rutte.

De Nederlandse media worden gekenmerkt door het democratisch corporatieve model. Dit betekent dat de nationale media bestaan uit publieke- en commerciële zenders. Op regionaal niveau beschikken inwoners van grote gemeenten over gemiddeld 16 mediakanalen tegenover 13 mediakanalen in de kleine gemeenten (Landman & Kik, 2015). Daar waar de inhoud van de (nationale) media voornamelijk bepaald wordt door extern pluralisme (belangen van sociale groepen behartigen), vormen bij de regionale- en lokale media de interesses en gedeelde identiteit van de lezers de basis voor de media-inhoud (Buijs, 2014). Om de kwaliteit van deze media-inhoud te waarborgen wordt gewerkt vanuit het professioneel model, het marktmodel (Welbers, Van Atteveldt, Kleinnijenhuis, Ruigrok, & Schaper, 2016) en het burgermodel (Buijs, 2014) die allen een ander soort journalistiek en diens belangen vertegenwoordigen. De Nederlandse staat subsidieert de regionale- en lokale media maar heeft geen invloed op de inhoudelijke- en ideologische invulling van de media (Buijs, 2014; Hallin & Mancini, 2004).

2.2 Stadsgeoriënteerde journalistiek

Regionale- en lokale (nieuws)media vervullen een belangrijke rol in de nieuwsvoorziening van betrokken burgers (Paek, Yoon, & Shah, 2005). Volgens Stamm, Emig en Hesse (1997) hebben lokale kranten in de moderne gemeenschap de rol van interpersoonlijke kanalen overgenomen. De *community integration hypothesis* stelt dat de lokale media een belangrijke rol vervullen voor de integratie binnen een gemeenschap (Stamm, et al., 1997). Er zijn een aantal mechanismen die ervoor zorgen dat men zich verbonden kan gaan voelen of voelt

met de gemeenschap. Zo is het belangrijk dat de gebeurtenissen binnen de gemeenschap enig effect hebben op de individuen die er wonen. Daarnaast is het belangrijk dat er een bepaalde mate van collectiviteit heerst. Dit betekent dat men bereid is collectieve actie te ondernemen. Deze collectieve actie wordt binnen een gemeenschap vaak geïnitieerd of gefaciliteert door middel van de lokale media (Stamm, et al., 1997). Daarbij komt dat individuen het gevoel moeten hebben dat zij het verschil kunnen maken. Tot slot moet er tijd zijn om te investeren in de gemeenschap (Stamm, et al. 1997). Er zijn legio manieren waarop de lokale nieuwsmedia een verschil kunnen maken binnen een gemeenschap (Stamm, et al., 1997). Het is dan ook zo dat een sterke lokale nieuwsmediacultuur bijdraagt aan sociaal actieve- en betrokken burgers en dat sociaal actieve- en betrokken burgers sneller zullen deelnemen aan het publieke leven wanneer zij leven in een gemeenschap met een sterke lokale nieuwsmediacultuur (Paek, et al., 2005; Stamm, et al. 1997).

McLeod, Daily, Guo, Eveland, Bayer, Yang en Wang (1996) onderzochten ook het effect van lokaal nieuwsgebruik op de integratie binnen een gemeenschap. Zij omschrijven *community integration* als een concept dat uit vijf verschillende factoren bestaat.

Psychologische hechting. Dit is de meest latente factor van integratie in de gemeenschap omdat deze factor niet direct zichtbaar is. Psychologische hechting aan een gemeenschap betekent dat men de de groep als 'gegeneraliseerde ander' ziet en dit gebruikt als bron voor interesses en referenties (McLeod, et al., 1996).

Interpersoonlijke netwerken. De tweede factor die bepaalt in hoeverre men zich verbonden voelt met de gemeenschap is het hebben van een interpersoonlijk netwerk binnen de gemeenschap buiten de directe familie om. Interpersoonlijke netwerken leggen de focus op gedeelde interesses en faciliteren activiteiten van de leden. Daarnaast faciliteren interpersoonlijke netwerken de discussies tussen buurtgenoten over allerlei zaken (McLeod, et al., 1996).

Stad versus groep. Het is ook mogelijk dat men zich meer verbonden voelt met een sociale groep dan met de stad. Dit kan bevoorlĳk op basis van religie zijn. Het komt geregeld voor dat men zich sterker identificeert met een sociale groep dan met bijvoorbeeld de buurt waar men in woont (McLeod, et al., 1996).

Lokaal versus kosmopoliet. De vierde factor die door McLeod et al. (1996) wordt onderscheden is de mate waarin met zich lokaal of meer kosmopolitisch oriënteed. Wanneer men meer lokaal georiënteed is zal men lokaal nieuws interessanter vinden dan nationaal nieuws. Een meer kosmopoliete mening vertegenwoordigt het tegenovergestelde.

Stad versus buurt. Deze factor houdt ongeveer hetzelfde in als bovenstaande factor maar dan op een iets kleiner niveau. Deze factor legt de focus op het verschil tussen de 'grote gemeenschap' en de kleinere gemeenschappen uit volksbuurten of voorsteden (McLeod, et al., 1996).

Wanneer getest wordt wat de invloed is van het lokale mediagebruik op deze vijf factoren (en vice versa) blijkt dat mensen die langer dan vijf jaar in een buurt wonen, het meeste gebruik maken van lokale nieuwsmedia. Daarnaast bleek dat het volgen van lokale nieuwsuitzendingen bijdraagt aan psychologische hechting aan een buurt of stad (McLeod, et al., 1996). Evenals bij het onderzoek van Paek, et al., (2005) blijkt dat sociaal betrokken burgers zich eerder verdiepen in het lokale nieuws (McLeod, et al., 1996). Tot slot is blijkt het dat wanneer men zich verbonden voelt met een lokale organisatie of -instantie, zoals een kerk, eerder interesse toont in het lokale nieuws (McLeod, et al., 1996).

De regionale- en lokale media vervullen een belangrijke functie voor de bewoners van een dorp, stad of regio (Paek, et al., 2005; Stamm, et al. 1997). Er zijn veel verschillende manieren waarop de regionale- en lokale media een verschil kunnen maken voor burgers (Stamm, et al., 1997). Een sterke lokale nieuwsmediacultuur draagt bij aan sociaal actieve- en betrokken burgers en vice versa (Paek, et al., 2005; Stamm, et al. 1997). Dit gegeven wordt ondersteund door de *community integration hypothesis* (Stamm, et al., 1997). Onder andere psychologische hechting aan een gemeenschap en interpersoonlijke netwerken binnen een gemeenschap dragen bij aan de integratie en stimuleren regionale- en lokale mediaconsumptie (McLeod, et al., 1996).

2.3 De cijfers

Het onderzoek, van Landman en Kik (2015), naar de nieuwsvoorziening in de regio laat zien dat er in Nederland een verschil bestaat in regionale nieuwsvoorziening tussen kleine gemeenten (<50.000 inwoners) en grote gemeenten (>50.000 inwoners). Zo beschikken inwoners van grote gemeenten over gemiddeld 16 mediakanalen tegenover 13 mediakanalen in de kleine gemeenten. Het is vaak het geval dat er zowel offline- als online kanalen naast elkaar bestaan (Landman & Kik, 2015, p. 21).

Het is, gezien de toenemende digitalisering (Bardoel & Wijfjes, 2015), opmerkelijk dat offline regionale- en lokale kanalen nog altijd populairder zijn dan online regionale kanalen (Landman & Kik, 2015). Omdat men vooral bij regionale- en lokale media meer online participatie zou verwachten door het gevoel van saamhorigheid en verbondenheid met de gemeenschap (Canter, 2013). Daarnaast kunnen sociale media een belangrijke faciliterende rol vervullen wanneer het burgerparticipatie betreft (Firmstone & Coleman, 2014). Deze saamhorigheid en loyaliteit aan de gemeente of stad waar burgers wonen is dan ook precies de reden waarom men offline boven online verkiest: de offline varianten van nieuwsvoorziening bieden meer diepgang en informatie dan de online kanalen (Skogerbø & Winsvold, 2011). Zo'n 80 procent van de ondervraagden geeft aan zich verbonden te voelen met de gemeente waar ze in wonen (Landman & Kik, 2015, p. 23). Zeker vanaf de categorie

22-35 jarigen is men zeer geïnteresseerd in nieuws uit de gemeente en dit percentage neemt toe met het stijgen van de leeftijd (Landman & Kik, 2015, p. 25). Ondanks het feit dat de regionale media door vrijwel alle onderzochte leeftijdscategorieën goed gevolgd worden, is het opvallend dat het gebruik van traditionele media in generatie in toeneemt en dat daaraan parallel het sociale media gebruik afneemt (ook wel: hoe ouder de gebruiker, hoe meer traditionele media-gebruik en hoe jonger de gebruiker, hoe meer *social media*-gebruik) (Landman & Kik, 2015). Vergeleken met het offline aanbod wordt in grote Nederlandse gemeenten 20 procent minder online nieuws verspreid (Landman & Kik, 2015, p. 27). Deze bevindingen uit Nederland liggen in lijn met de bevindingen van het Amerikaanse PEW Research Center (2010) naar de lokale nieuwsvoorziening in Baltimore waaruit bleek dat ook daar de offline media nog altijd het meest geconsumeerd worden door het publiek.

Voornamelijk criminaliteit en misdaad blijken populaire thema's binnen de regionale- en lokale media (Landman & Kik, 2016). Dit kan onder andere komen doordat berichtgeving over criminaliteit en misdaad de nadruk legt op de nabijheid (Eschholz, et al., 2003) en dit voornamelijk bij regionale- en lokale media een belangrijk aspect is (Canter, 2013).

Het is van belang dat lokale media en –journalisten beseffen dat in het huidige digitale tijdperk zowel traditionele- als nieuwe media vitale onderdelen zijn voor goedwerkende communicatie naar het publiek en dat burgerparticipatie en –interactie helemaal niet schadelijk hoeven te zijn voor de journalistiek (Firmstone & Coleman, 2014). Van burgerparticipatie wordt gedacht dat het iets is dat niet thuishoort binnen de journalistieke routines maar met het juiste gebruik van offline- en online (sociale) media kan het juist voor betrokken burgers zorgen (Firmstone & Coleman, 2014).

Het merendeel van de burgers voelt zich betrokken bij hun dorp, stad of buurt (Landman & Kik, 2015). Het is echter opmerkelijk dat offline regionale- en lokale kanalen nog altijd populairder zijn dan online regionale kanalen (Landman & Kik, 2015). Omdat online participatie bijdraagt aan het gevoel van saamhorigheid en verbondenheid met de gemeenschap (Canter, 2013) is het opmerkelijk dat offline regionale- en lokale kanalen nog altijd populairder zijn dan online regionale kanalen (Landman & Kik, 2015). Daarnaast kunnen sociale media belangrijke faciliterende rol vervullen aangaande burgerparticipatie (Firmstone & Coleman, 2014). Deze sociale media worden vooralsnog voornamelijk door jongere generaties gebruikt om het regionale- en lokale nieuws te volgen. Hierbij blijken voornamelijk items over misdaad populaire themas's, dit kan onder andere verklaard worden door het feit dat misdaadverslaggeving vaak de nadruk legt op de nabijheid ervan (Eschholz, et al., 2003).

2.4 Journalistieke rollen en -genres in de Nederlandse (lokale) media

Door de digitalisering is de huidige journalist genoodzaakt zijn of haar rol te herzien (Firmstone & Coleman, 2014; O'Sullivan & Heinonen, 2008). Onderzoek van O'Sullivan en Heinonen (2008) toont aan dat journalisten hier niet zo'n moeite mee hebben. De journalistiek als instituut lijkt het internet te hebben omarmd in de journalistieke routines, zij het aanvankelijk met aarzeling, en het internet als essentieel onderdeel te beschouwen in de voorziening van het dagelijkse nieuws (O'Sullivan & Heinonen, 2008). Het is wel zo dat de burgerjournalistiek en andere vormen van persoonlijke (online) journalistiek nog steeds worden beschouwd als 'nep' en men vreest dan ook dat de kwaliteit van online informatie slecht zal zijn (O'Sullivan & Heinonen, 2008). Uiteindelijk blijkt dat de huidige journalist het internet alleen inzet wanneer het hem of haar uitkomt maar het lijkt er niet op dat journalisten hun routines radicaal willen aanpassen aan het *Web 2.0* (O'Sullivan & Heinonen, 2008).

Het is daarom van belang om dieper in te gaan op de verschillende soorten rollen die journalisten zichzelf toebedelen. Aan de hand van verschillende soorten rolpercepties kan een beeld worden geschetst van hoe huidige journalisten zichzelf zien (Cassidy, 2005). De (1) 'onderzoeker' is het type journalist dat een onderzoekende, analyserende en interpretatieve rol vervult. De (2) 'verspreider' vervult de rol van journalist die het nieuws snel bij het publiek weet te krijgen en komt met geverifieerde informatie. Deze twee bovengenoemde rollen worden door journalisten als erg belangrijk ervaren (Cassidy, 2005). Dit komt overeen met een onderzoek van Hermans, Vergeer en Pleijter (2011) naar journalistieke rollen in Nederland. Hermans et al. (2011) laten zien dat meer dan 90 procent van de journalisten het belangrijk vindt om nieuws en nieuwe ontwikkelingen zo snel mogelijk te signaleren en deze door te geven aan het publiek. Daarnaast vindt ruim 80 procent van de journalisten het belangrijk om burgers te betrekken bij relevante zaken en om discussies aan te zwengelen (Hermans et al., 2011, p. 29). De (3) 'hoor-en-wederhoor' rolperceptie voor de journalist wordt gekenmerkt door het type journalist dat altijd kritisch en sceptisch is ten opzichte van de overheid en het bedrijfsleven. Tot slot de (4) 'mobiliserende, populistische' rolperceptie. Dit type journalist ontwikkelt culturele interesses van het publiek, biedt entertainment, bepaalt de politieke agenda en biedt een platform voor burgers om hun gevoelens te uiten (Cassidy, 2005). Deze twee laatst genoemde rolpercepties worden over het algemeen als minder belangrijk ervaren (Cassidy, 2005).

De journalistieke rolpercepties zijn terug te zien in het genre-aanbod van de regionale- en lokale media: korte nieuwsberichten, nieuwsverhalen, interviews en reportages beheersen het grootste gedeelte van het regionale- en lokale media-aanbod (Landman & Kik, 2015). In de regionale- en lokale media wordt de meeste aandacht geschonken aan de thema's 'cultuur en vrije tijd' en 'veiligheid en rechtspraak' (Landman & Kik, 2015). De

'veiligheid en rechtspraak' is naast informatie over zorg en welzijn in de gemeente een onderwerp waar burgers erg in geïnteresseerd blijken (Landman & Kik, 2015). Hieruit ontstaat de vraag wanneer iets als 'nieuwswaardig' wordt beschouwd en waarom criminaliteit- en misdaadnieuws populaire items blijken in de regionale- en lokale media (Landman & Kik, 2015).

De huidige digitalisering zorgt ervoor dat de journalistieke rollen en -percepties veranderen (O'Sullivan & Heinonen, 2008). Voornamelijk de journalist als 'onderzoeker' en als 'verspreider' worden als belangrijke rollen beschouwd (Cassidy, 2005). Een groot gedeelte van de journalisten ziet het als hun taak om nieuws te verspreiden en discussies aan te faciliteren (Hermans et al., 2011). Het genre-aanbod van de regionale- en lokale media sluit hier goed op aan omdat korte nieuwsberichten en nieuwsverhalen het grootste gedeelte van de inhoud bepalen waarbij voornamelijk aandacht wordt geschonken aan culturele- en misdaaditems (Landman & Kik, 2015).

3. Wat is (misdaad)nieuws?

Wie en wat bepaalt dat iets 'nieuwswaardig' is en waarom vinden journalisten het ene nieuwsitem interessanter dan het andere? In de eerste paragraaf wordt eerst een korte toelichting gegeven op het *Hierarchy of Influences* model (Reese & Shoemaker, 2016) waaraan vervolgens de nieuwswaardentheorie van Harcup en O'Neill (2009) wordt gekoppeld.

Daarna gaat deze paragraaf in op de vraag waarom criminaliteit- en misdaadnieuws zo populair is, hoe criminaliteit en misdaad in de media worden geframed en wat de invloed hiervan is op individueel- en maatschappelijk niveau.

3.1 Wat is nieuws?

Welke factoren van invloed zijn op de media, en dan voornamelijk media-inhoud en journalisten, kan worden verklaard aan de hand van het *Hierarchy of Influences* model van Reese en Shoemaker (2016). Dit model helpt factoren als de individuele ideologie (en achtergrond) van journalisten, routines en organisatorische-, institutionele- en maatschappelijke invloeden van elkaar te onderscheiden (Reese & Shoemaker, 2016). Voor dit onderzoek is vooral het routine-niveau uit het model interessant omdat voornamelijk binnen dit niveau nieuwswaarden worden bepaald (Reese & Shoemaker, 2016). Het routine-niveau van het *hierarchy of influences* model betreft de handelingen die bepalen hoe media-organisaties zo efficiënt mogelijk hun werk structureren (Reese & Shoemaker, 2016). Binnen dit niveau vallen ook (ongeschreven) regels en rituelen. Nieuwsroutines dienen journalisten en de organisaties waarvoor journalisten werken maar daarnaast werpen routines ook een licht op de behoeften en wensen van het publiek, wat resulteert in nieuwswaarden (Reese & Shoemaker, 2016). De nieuwsroutines betreffen bijvoorbeeld het gebruik van bepaalde bronnen en formats ('inverted pyramid'; genres) waarin een journalist moet of kan werken of het beeldmateriaal dat ze al dan niet kunnen en mogen gebruiken. Routines kunnen een journalist in de weg zitten maar om efficiënt te kunnen werken is structuur noodzakelijk (Reese, 2007).

Het concept 'nieuwswaarden' heeft betrekking op de manier waarop sommige fenomenen worden geïdentificeerd als 'gebeurtenissen' en sommige van die 'gebeurtenissen' gekwalificeerd worden als 'nieuws' (O'Neil & Harcup, 2009). Items die erg goed of erg slecht nieuws bevatten, worden volgens Harcup & O'Neill (2016) beschouwd als nieuwswaardig. Daarnaast vallen waarden als 'onvoorspelbaarheid', 'seks', 'nieuws over beroemdheden', 'gewelddadig', 'makkelijk behapbaar' onder nieuwswaarden (Jewkes, 2004). Nieuwswaarden bepalen dat sommige elementen in een nieuwsverhaal extra worden belicht en andere elementen worden afgezwakt of soms zelfs weggelaten (O'Neil & Harcup, 2009).

Daarnaast blijkt dat zeker voor lokale media geldt dat 'nabijheid' een hele belangrijke rol speelt in de nieuwsselectie (Harcup & O'Neill, 2016; Jewkes, 2004). Door de huidige technologische- en digitale veranderingen veranderen nieuwswaarden ook (Harcup & O'Neill, 2016). *Shareability* blijkt een steeds belangrijker wordende factor voor het bepalen van de media-inhoud (Harcup & O'Neill, 2016). Een eenduidige omschrijving voor *shareability* is er niet maar nieuws dat *shareable* is, maakt mensen of aan het lachen óf het maakt ze boos: het levert gedeelde emoties op (Harcup & O'Neill, 2016). Criminaliteit en misdaad blijken populaire thema's binnen de regionale- en lokale media (Landman & Kik, 2015) wat niet verwonderlijk is wanneer journalisten uitgaan van bovengenoemde nieuwswaarden (slechte, aanstootgevende gebeurtenissen, dichtbij, *shareable*). Onderstaande tabel geeft een weergave van de nieuwswaarden zoals deze worden geduid door Harcup en O'Neill (2016) en Jewkes (2004).

Harcup en O'Neill (2016, p. 2)	Jewkes (2004, p. 41-58)
Machtige elite (verhalen aangaande machtige individuen, organisaties of instituten)	Relevantie
Beroemheden	Verassend
Entertainment	Behapbaar
Verassend	Individualistisch (moet een human interest verhaal zijn over persoonlijke verhalen)
Goed of slecht nieuws	Risico ('we zijn allemaal potentiële slachtoffers')
Magnitude (moet significant zijn voor een grotere groep mensen)	Seks
Relevantie	Beroemdheden
Follow up (vervolgverhaal op iets dat eerder in de media aandacht kreeg)	Nabijheid
Nieuws dat op de 'agenda' van de nieuwsorganisatie past (bijvoorbeeld: de scheiding van Humberto Tan voor de Privé)	Gewelddadig
<i>Shareability</i>	Spectaculaire beelden
	Kinderen
	Conservatieve ideologie en politieke diversiteit

Tabel 3.1 Nieuwswaarden volgens Harcup en O'Neill (2016) en Jewkes (2004)

Bovenstaande nieuwswaarden zijn een goede weergave van de aspecten die bepalen of iets als nieuwswaardig wordt beschouwd. Echter, hier wordt weinig rekening gehouden met het visuele aspect van de misdaadberichtgeving. De snelle ontwikkelingen op het gebied van informatietechnologieën hebben de manier waarop misdaadberichtgeving wordt ontwikkeld compleet doen veranderen (Greer, 2007). Vandaag de dag worden misdaaditems geselecteerd en geproduceerd op basis van het visuele element en er wordt goed op gelet of een item visueel aantrekkelijk is door bijvoorbeeld foto's van slachtoffers, daders of nabestaanden te tonen en/of gebruik te maken van *visuals* zoals het uittekenen van een route op de kaart of het tijdsspanne van een delict grafisch in kaart te brengen (Greer, 2007). Het gebruik van visueel aantrekkelijke beelden wordt ingezet om de nieuwswaarde van een item te verhogen. Visueel aantrekkelijk beeldmateriaal verbetert namelijk de toegankelijkheid (ook wel: behapbaarheid), de human interest en de overall impact van een item op het publiek (Greer, 2007).

Het *hierarchy of influences* model van Reese en Shoemaker (2016) biedt handvatten om te omschrijven welke factoren van invloed zijn op de media(inhoud). Een onderdeel hiervan is het bepalen van nieuwswaarden (Reese & Shoemaker, 2016). Nieuwswaarden bepalen welke elementen in een nieuwsverhaal worden uitgelicht (O'Neil & Harcup, 2009) waarbij blijkt dat onder andere makkelijk behapbaar nieuws zoals items over seks, over beroemdheden en over aanstootgevende gebeurtenissen als nieuwswaardig worden beschouwd (Jewkes, 2004). Daarnaast blijkt tegenwoordig ook een *shareability* een belangrijke nieuwswaarde: nieuws moet gedeelde emoties opleveren en op de (sociale) online media reactie oproepen (Harcup & O'Neil, 2016).

3.2 Crime sells

Wanneer gekeken wordt naar de inhoud van de regionale- en lokale media kan geconcludeerd worden dat vooral de thema's 'cultuur en vrije tijd' en 'rechtspraak en veiligheid' goed vertegenwoordigd zijn, daarbij komt dat het publiek bovenmatig geïnteresseerd is in deze laatste categorie waartoe ook misdaad wordt gerekend (Landman & Kik, 2015). Maar wat maakt criminaliteit- en misdaadnieuws zo interessant voor het publiek?

Criminaliteit wordt beschouwd als nieuwswaardig en informatief, maar de twee thema's worden ook vaak ingezet als entertainment (Dowler, et al., 2006). De grens tussen daadwerkelijk misdaadnieuws en misdaadentertainment is de laatste jaren vervaagd met de komst van *reality* misdaadseries (Dowler, et al., 2006). Misdaad als entertainment heeft (Dowler, et al., 2006). Wanneer criminaliteit- en misdaadnieuws entertainment is, is er sprake van een zekere vorm van 'infotainment', een gestileerde, bewerkte en geformatteerde vorm

van entertainment die wordt gepresenteerd als informatief of realistisch (Downer, et al., 2006).

Naast het feit dat 'infotainment' aan populariteit wint binnen veel samenlevingen (Deuze, 2005) en de populariteit van misdaadnieuws daardoor toeneemt, is het al langer bekend dat de lezer keer op keer gevoelens van boosheid en angst ervaart bij het zien van misdaad-gelateerd nieuws. Dit zorgt ook voor een emotionele- en lichamelijke trigger die uiteindelijk als plezierig wordt ervaren wordt, dit is dan ook de reden dat mensen graag keer op keer dit type nieuws zien en consumeren (Katz, 1987). Daarnaast heeft aandacht voor criminaliteit en misdaad in regionale- en lokale media een hoge mate van nabijheid omdat het in veel gevallen de eigen gemeente, stad of dorp betreft. De mate van nabijheid blijkt zoals eerder genoemd erg belangrijk (Harcup & O'Neill, 2016; Jewkes, 2004) en dit verklaart waarom misdaad een populaire thema is in regionale- en lokale media. Deze 'nabijheid' bepaalt welke type misdaadnieuws in regionale- en lokale media aandacht krijgt (Jewkes, 2004). Zo zal een overval of vandalisme meer media-aandacht krijgen in een lokaal medium dan op nationaal niveau (Jewkes, 2004).

Criminaliteit wordt niet alleen beschouwd als informatief en nieuwswaardig maar ook als een zeker vorm van infotainment (Downer, et al., 2006). Daarnaast zorgt misdaadnieuws voor een emotionele- en lichamelijke trigger die er voor zorgt dat mensen het prettig vinden om misdaadnieuws te consumeren (Katz, 1987). Nu bekend is waarom criminaliteit- en misdaadnieuws zo populair blijken in de regionale- en lokale media, zal worden gekeken naar welke aspecten worden benadrukt in de berichtgeving van misdaad in de media.

3.3 Aspecten van criminaliteit en misdaad in de media

Het concept '*framing*' biedt een manier om te bepalen welke aspecten worden benadrukt in de berichtgeving van criminaliteit en misdaad. *Framing* is het kader waarin een gebeurtenis in het nieuwsbericht is geplaatst. Frames worden door journalisten gebruikt om een goedlopend verhaal te (Wolfsfeld, 2011). *Framing* kan gezien worden als het (onderliggende) thema van een nieuwsbericht. Frames bevatten *salient cues* die ervoor zorgen dat een deel van de informatie of tekst een beter wordt onthouden (Entman, 1993). Frames veranderen de percepties van individuen en zo ook hun attitude en gedachten over criminaliteit en misdaad (Wolfsfeld, 2011). De media leggen in zowel nieuws- als entertainmentformats een overmatige focus op misdaad waarbij voornamelijk aandacht wordt gegeven aan de meest serieuze voorbeelden van misdaad, slachtofferschap, aanstootgevende beelden en seksuele interpersoonlijke delicten (Greer, 2007). Dit terwijl

*white collar crime*¹ (hierna: witteboordencriminaliteit) en zakelijke delicten heel weinig aandacht krijgen in de media. Dit is opmerkelijk omdat dit type criminaliteit vaak wel een grote maatschappelijke- en financiële last op de maatschappij plaatsen (Greer, 2007). De redenen hiervoor kan gevonden worden in de nieuwswaarden zoals eerder in dit hoofdstuk besproken. Daarnaast is een belangrijk aspect in misdaadverslaggeving dat er de mogelijkheid moet zijn om iemand 'de schuld' of verantwoordelijkheid te kunnen geven. Ook dit is bij witteboordencriminaliteit en andere zakelijke geschillen lastig omdat deze vaak vaag en ambigue blijven (Greer, 2007). Een andere belangrijke verklaring voor het feit dat witteboordencriminaliteit en zakelijke delicten niet prevalent in de media worden behandeld heeft te maken met nabijheid. Daar waar traditionele misdaad vaak een zeker mate van nabijheid heeft tussen het slachtoffer en de dader, is dit bij witteboordencriminaliteit heel anders. Slachtoffers hiervan zullen de dader wellicht nooit onder ogen komen of in sommige gevallen niet eens weten dat ze slachtoffer zijn geworden van een (financieel) misdrijf (Greer, 2007).

Criminaliteit en misdaad blijken vaak prominent aanwezig in de media, zeer gewelddadig te zijn, aanstootgevende beelden te bevatten en een negatief en gewelddadig beeld van de politie te geven (Livingstone, et al., 2001). Daarnaast wordt criminaliteit- en misdaadnieuws vaak realistisch afgebeeld en wordt de focus gelegd op de nabijheid van criminaliteit (Eschholz, et al., 2003). Ook blijken seks en misdaad de laatste jaren onlosmakelijk met elkaar verbonden te zijn geraakt (Jewkes, 2004). Er is een oververtegenwoordiging in de media van misdaad in relatie tot seks (aanranding, verkrachting en dergelijke) waarbij de boodschap luidt dat dit iedere 'doorsnee' vrouw zou kunnen overkomen (Jewkes, 2004).

Want niet alle slachtoffers van criminaliteit krijgen evenveel media-aandacht. De media kiezen er namelijk vaak voor om het 'ideale' slachtoffer de meeste aandacht te geven (Greer, 2007). Volgens Greer (2007) is het 'ideale' slachtoffer iemand die kwetsbaar, weerloos en onschuldig is. Deze persoon roept een zeker mate van sympathie en compassie op. De hiërarchie van slachtofferchap, ook wel *hierarchy of victimization* genoemd, is een hiërarchische presentatie met bovenaan het 'ideale' slachtoffer (een oude vrouw, kinderen) en onderaan de hiërarchie het 'minst ideale' slachtoffer (jongeren die gewond raakten bij een dronken gevecht) (Greer, 2007).

Naast deze voornamelijk negatieve media-aandacht van criminaliteit en misdaad is er ook een trend waarneembaar waar criminaliteit en misdaad worden geframed in het kader van 'entertainment' waarbij berichtgeving de vorm van 'infotainment' aanneemt (Downer, et al., 2006). Deze vorm van infotainment wordt gevoed door het gebruik van visueel aantrekkelijk beeldmateriaal (Greer, 2007). Visueel aantrekkelijk beeldmateriaal is een

¹ *White collar crime* refereert naar niet-gewelddadige misdaad gepleegd door zakelijke- en overheidsprofessionals waarbij in vrijwel alle gevallen geldt gemoeid is.

relatief begrip maar in het geval van misdaadberichtgeving wordt daarmee bedoeld op beelden van slachtoffers, daders, nabestaanden of *graphics* waarmee het beloop van een delict wordt uitgestippeld (Greer, 2007). Deze zorgen ervoor dat het publiek geboeid raakt en het maakt een item behapbaar (Greer, 2007).

Tot slot worden etnische minderheden vaker op een negatieve manier in verband gebracht met nieuwsitems die focussen op sociale vraagstukken (zoals criminaliteit en misdaad) in de media (Atuel, Seyranian, & Crano, 2007). Dit gegeven wordt ondersteund door Devroe (2007) die stelt dat etnische minderheden in de westerse media minder worden gepresenteerd als experts of deskundigen dan hun westerse medemens. Daarbij komt dat etnische minderheden vele malen minder als slachtoffer worden gepresenteerd dan hun westerse medemens, zoals Greer (2007) stelt: "The everyday experiences of black people as victims of crime and racial prejudice seldom make the headlines" (p. 35). Daarnaast is het voor dit onderzoek interessant dat Devroe (2007) aantoont dat etnische minderheden in de media vooral in verband worden gebracht met criminaliteit en dat hierbij vaak de etnische achtergrond wordt genoemd (Devroe, 2007).

De manier waarop berichten in de media worden geframed, zijn van invloed op de percepties van individuen en de samenleving (Wolfsfeld, 2011). In de volgende paragraaf wordt de impact van criminaliteit- en misdaadnieuws besproken.

3.4 Impact van media-aandacht voor criminaliteit en misdaad

Strikt genomen bestaat de overtuiging dat de maatschappij gewelddadiger is geworden sinds de komst van de moderne media industrie (Jewkes, 2004). De *mass society theory* die eind 19^e, begin 20^e eeuw ontstond, roept negatieve connotaties op omdat deze het 'gewone volk' karakteriseert aan de hand van hun gebrek aan individualisme, het feit dat zij moraal en ethiek afleiden aan de hand van hun professie of religie, politieke apathie en hun voorkeur voor *low culture*, ook wel de populaire cultuur genoemd (Jewkes, 2004). Naast de *mass society theory* heeft het behaviorisme een grote invloed gehad op de studies naar de effecten van criminaliteit in de (massa)media. Het behaviorisme stelt dat menselijk gedrag voortkomt vanuit een externe stimulus en dit heeft, wanneer gekeken naar het effect van media-aandacht voor criminaliteit, gezorgd voor nog meer aandacht voor het effect van nieuwe media in massacommunicatie (Jewkes, 2004).

Vanaf de jaren '60 kwam er kritiek op de positivistische, behavioristische blik op het effect van media-aandacht voor criminaliteit. Deze theorieën zouden te veel invloed toekennen aan de macht die de media hebben waarbij het belang van de sociale context van mediaconsumptie, sociale structuren die de relatie tussen het individu en de staat medeëren en de diversiteit van het publiek onderschatten (Jewkes, 2004). Tegelijkertijd kwam er meer

aandacht voor de invloed van sociale interactie en -omgeving op crimineel gedrag. De term anomie, of: *strain theory*, refereert naar de gedachte dat crimineel gedrag moet worden verklaard vanuit omgevingsfactoren in plaats van deze toe te kennen aan individuele verklaringen (Agnew, 1992; Jewkes, 2004). Hierdoor kwam de invloed van de maatschappij en sociale omgeving onder de loep te liggen (Jewkes, 2004).

In de hierop volgende periode (1970-1980) speelt de Marxistische kijk op het effect van de media een belangrijke rol. Het Marxisme stelt dat de media, zoals veel andere kapitalistische instituties, beheerd worden door de elite en alleen de interesses van die klasse voorop stellen zonder ruimte te bieden aan een alternatieve blik (Jewkes, 2004). Dit verandert met de komst van het pluralisme in de jaren '80 en '90 die juist een positief licht werpt op de massamedia en deze omschrijven als een voorbeeld van intellectuele vrijheid en de mogelijkheden om een zo divers aanbod te bieden aan een kritisch publiek (Jewkes, 2004). Pluralisten zien het als een groot goed dat de media is de afgelopen decennia onafhankelijk(er) zijn geworden van de staat en religie. Echter, de media zijn steeds afhankelijker geworden van wat het publiek wilt zien en van advertentie-inkomsten (Jewkes, 2004). Hierdoor lijkt juist een steeds meer een gehomogeniseerde versie van de werkelijkheid geproduceerd te worden waardoor het labelen, stereotyperen en criminaliseren van bepaalde groepen wordt voortgezet (Jewkes, 2004).

Het laatste, huidige paradigma waarmee de relatie tussen criminaliteit en de media worden verklaard is het postmoderne paradigma (Jewkes, 2004). Deze blik lijkt een combinatie van enkele voorgaande paradigma's. Zo stelt het postmoderne paradigma, net als de pluralisten, dat de commercialisering van de media heeft geleid tot een explosie aan keuze (programma's, titels, formates e.d.). De keuze is legio zoals deze maar drie minuten duurt en wordt aangeboden als 'entertainment' (Dowler et al., 2006; Jewkes, 2004).

Vandaag de dag worden niet alleen de media, maar ook lokale- en nationale politici, de politie en rechters aangewezen als verspreiders van 'morele paniek' (Cricher, 2008). Morele paniek ontstaat wanneer er 'buitensporig' veel aandacht wordt besteed aan een onderwerp dat 'angst' oproept. In de studies naar morele paniek worden over het algemeen zeven thema's onderscheiden die al jaren de basis vormen voor morele paniek: AIDS, kindermishandeling, drugs, immigratie, geweld in de media, straat criminaliteit en ontsporing en/of afwijkend gedrag onder de jeugd (Cricher, 2008). Echter, daar waar morele paniek voornamelijk een negatieve connotatie oproept, vormt het ook de basis voor veel media-inhoud omdat het de emotionele betrokkenheid onder het publiek (niet alleen tabloid- maar ook krantlezers) lijkt te garanderen en goed is voor de kijkcijfers van nieuws- en *true crime* televisie (McRobbie & Thornton, 1995).

Het is aannemelijk dat de media-aandacht voor criminaliteit en misdaad enig effect kunnen hebben op de ontvangers ervan omdat de meeste mensen niet een directe ervaring

hebben met criminaliteit en de massamedia hun directe informatiebron zijn voor dergelijk nieuws (Ditton, Chadee, Farrall, Gilchrist, & Bannister, 2010). Angst en ambivalentie over criminaliteit en misdaad ten gevolge van de vele media-aandacht zijn veel voorkomende fenomenen in de Westerse cultuur (Doyle, 2006; Gerbner, 1998). Deze zorgen hebben geleid tot veel publieke debatten over de rol van geweld op televisie en in films en de vraag of dergelijk geweld zorgt voor gewelddadig gedrag bij de kijkers (Doyle, 2006). Daarnaast levert media-aandacht voor criminaliteit en misdaad een rol op in politieke debatten over de rechtsorde waarin bijvoorbeeld door conservatieven beargumenteerd wordt dat de media een ongegronde angst voor criminaliteit zouden veroorzaken (Doyle, 2006).

De effecten van criminaliteit en misdaad in de media zouden zich kunnen uiten in een variëteit aan verkeerde gedachten en attitudes ten opzichte van criminaliteit van burgers en een toename aan veiligheidsmaatregelen (Doyle, 2006). Daarnaast is de grootste zorg of de media een bijdrage leveren aan een toename van agressief gedrag en –criminaliteit (Doyle, 2006). Deze vragen kunnen voor een deel worden beantwoord door de *cultivation theory* die, gebaseerd op longitudinaal empirisch onderzoek, aangeeft dat repetitieve, langdurige en constante blootstelling aan bepaalde beelden kan leiden tot bepaalde gedachten en attitudes over het leven en de maatschappij (Gerbner, 1998). Zo ondersteunt de *cultivation theory* ook dat de angst voor criminaliteit, op zowel individueel- als maatschappelijk niveau, wordt gevoed door blootstelling aan gewelddadige prime-time televisie (Gerbner, 1998; Romer, et al., 2003). Het onderzoek van Romer et al. (2003) toont resultaten die de *cultivation theory* ondersteunen op zowel nationaal-, regionaal- en lokaal niveau. Gewelddadige televisie zorgt voor een toename aan angst die zowel geldt voor individuen als voor de maatschappij, angst voor criminaliteit in iemands directe omgeving en het bepaalt dat criminaliteit een plek op de nationale- en lokale publieke agenda krijgt (Romer, et al., 2006).

Deze resultaten komen overeen met een eerder onderzoek van Weitzer en Kubrin (2004) waaruit blijkt dat de lokale media een substantiële rol spelen in het vormen van angst voor criminaliteit. Weitzer en Kubrin (2004) tonen aan dat de lokale media een grotere invloed hebben op de angstontwikkeling dan nationale media, dit kan onder andere worden verklaard doordat de nabijheid van criminaliteit en misdaad in lokale media groter is, wat zorgt voor een grote impact (Eschholz, et al., 2003).

Tot slot blijkt uit onderzoek van Chiricos en Eschholz (2002) dat etnische minderheden in lokale media worden overgerepresenteerd wanneer het berichten over criminaliteit en misdaad betreft. Deze overrepresentatie zorgt niet alleen voor een toename aan angst voor criminaliteit en misdaad in de buurt maar het zorgt ook voor een toename in de perceptie dat etnische minderheden een ‘maatschappelijk gevaar’ vormen (Chiricos & Eschholz, 2002). ‘Ras’ en ‘criminaliteit’ in de media met elkaar in verband brengen zorgt voor een toename van *modern racism* (Chiricos & Eschholz, 2002). Dit refereert aan vijandigheid tegenover,

afwijzing en uitsluiting van de activiteiten en aspiraties van niet-westerse etniciteiten door westerlingen (Entman, 1992).

Gedurende de afgelopen decennia is veel onderzoek verricht naar de impact van criminaliteit en misdaad in de media (Jewkes, 2004). Dit heeft een aantal verschillende paradigma's en theorieën tot gevolg gehad die allen een bijdrage hebben geleverd aan het begrip voor de impact van de media. Het huidige postmoderne paradigma stelt dat de commercialisering van de media heeft geleid tot een explosie aan keuze (programma's, titels, formates e.d.) waarbij een item bij voorkeur niet langer dan drie minuten duurt en is verpakt als entertainment (Dowler et al., 2006; Jewkes, 2004). Morele paniek refereert naar de manier waarop de media en andere instituten een onderwerp dat angst oproept (overmatig) veel aandacht schenken met tot gevolg angst en ambivalentie over criminaliteit onder burgers (Doyle, 2006; Gerbner, 1998; McRobbie & Thornton, 1995). Niet alleen zorgt deze aandacht voor criminaliteit voor meer angst en ambivalentie maar het kan ook polarisatie creëren tussen verschillende groepen wanneer deze berichtgeving op een negatieve manier aandacht geeft aan etnische minderheden (Chiricos & Eschholz, 2002).

4. Methodologie

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de wijze waarop dit onderzoek is uitgevoerd. Allereerst (§ 4.1) wordt de gekozen onderzoeksmethode omschreven met een daarbij behorende onderbouwing waarom juist deze methode geschikt is geweest voor dit onderzoek. Vervolgens (§ 4.2) wordt de dataverzameling behandeld en een overzicht gegeven van de onderzoekseenheden. Daarna (§ 4.3) wordt de operationalisering en de data-analyse besproken. Tot slot volgt de paragraaf (§ 4.4) waarin de representativiteit, betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek aan bod komen.

4.1 Kwalitatieve inhoudsanalyse

Om erachter te komen op welke wijze Amsterdamse- en Rotterdamse lokale media berichten over criminaliteit en misdaad in hun stad is er gekozen voor kwalitatieve inhoudsanalyse. Hierbij wordt gekeken naar zowel gesproken tekst als bewegend beeld (in de nieuwsuitzendingen) en geschreven tekst (Facebookposts). Kwalitatief onderzoek leent zich voor de analyse en interpretatie van een klein aantal (niet-numerieke) observaties met als doel om onderliggende (sociologische) betekenissen en relaties te ontdekken (Babbie, 2014).

Een kwalitatieve inhoudsanalyse is uitermate geschikt voor een diepere analyse van concepten en patronen in de onderzoekseenheden doordat er niet wordt gewerkt vanuit een deductief-, maar inductief uitgangspunt (Van Gorp, 2007). Bij een kwantitatieve inhoudsanalyse wordt gewerkt vanuit een aantal (beperkte) bestaande frames en wordt onderzocht in welke mate deze in een tekst aanwezig zijn (Van Gorp, 2007).

Een kwalitatieve inhoudsanalyse biedt als voordeel dat er gewerkt wordt met een 'open geest' vanuit een aantal vooraf bestudeerde bronnen die enkel handvatten (concepten) bieden voor het bepalen van de aan- of afwezigheid van frames (Van Gorp, 2007). Deze vooraf bestudeerde bronnen leveren *sensitizing concepts* op die houvast bieden voor de kwalitatieve inhoudsanalyse en al enige richting bieden (Bowen, 2006). Deze *sensitizing concepts vormen* een beginpunt vormen en zijn zeker niet het eindpunt van een inhoudsanalyse (Bowen, 2006). Na de analyse kunnen de resultaten een voorbereidende stap voor effect- of receptieonderzoek vormen (Van Gorp, 2007). Er is in dit onderzoek dan ook expliciet niet gewerkt vanuit een *grounded theory* omdat de basis van dit onderzoek bestaat uit een theoretisch raamwerk en gebruik wordt gemaakt van *sensitizing concepts*.

De meerwaarde van een kwalitatieve inhoudsanalyse voor dit onderzoek is dat er een analyse wordt gemaakt van twee specifieke, Nederlandse stedelijke media waarbij een relatief klein aantal nieuwsuitzendingen en Facebookberichten worden geanalyseerd en het juist daardoor mogelijk is om tot gedetailleerde uitkomsten te komen. Daarnaast wordt er tijdens het coderen niet alleen gelet op het tekstuele gedeelte van de berichtgeving maar er

wordt ook gelet op het beeld dat wordt gebruikt. Hier is voor gekozen omdat het visuele aspect van misdaadberichtgeving net zo belangrijk is als het lexicale aspect (Greer, 2007).

4.2 Dataverzameling

De data voor dit onderzoek bestaat uit regionale- en lokale traditionele offline- en online media uit Amsterdam en Rotterdam. Het gaat om nieuwsuitzendingen van AT5 (Amsterdam) en RTV Rijnmond (Rotterdam) en Facebookberichten van de beide omroepen.

AT5 is de lokale omroep van Amsterdam en RTV Rijnmond is een regionale omroep die Zuid-Holland zuid (Rotterdam, Drechtssteden en de Zuid-Hollandse eilanden) voorziet van nieuws. Beide zenders vervullen een belangrijke rol in de nieuwsvoorziening van de burgers van Amsterdam en Rotterdam (Van Der Wilt & Roode, 2011; Van Gessel & Barnas, 2015). Ook al is RTV Rijnmond een regionale omroep, in de praktijk wordt voornamelijk nieuws uit Rotterdam gepubliceerd omdat dit nu eenmaal een grote stad is met meer gebeurtenissen. Het is in het belang van het onderzoek om een consequente dataverzameling te hanteren. Daarom zijn in dit onderzoek alleen berichten meegerekend wanneer ze over misdaad in Amsterdam of Rotterdam gaan.

Er is gekozen voor nieuwsuitzendingen omdat voor bijna de helft van de Rotterdamers geldt dat zij hun informatie over Rotterdam of hun buurt ontvangen via het lokale televisiekanaal (Heessels & De Vries, 2014), bijna 80 procent van de Rotterdamers ontvangt dit via TV Rijnmond (Van Der Wilt & Roode, 2011). AT5 is één van de grootste lokale zenders met zo'n half miljoen kijkers per maand (Van Gessel & Barnas, 2015). Omdat het sociale mediagebruik door burgers bij de regionale- en lokale media erg achter blijft (Landman & Kik, 2015), is het interessant gevonden om daarnaast de Facebookberichten van AT5 en RTV Rijnmond te analyseren.

Er zijn in totaal veertig nieuwsuitzendingen geanalyseerd uit de weken 10, 23, 37 en 50 van het jaar 2016 om een zo gevarieerd mogelijk beeld te krijgen van de berichtgeving. Deze weken liggen alle ongeveer even ver uit elkaar in het jaar. In totaal bleken zo'n 47 items over misdaad in Amsterdam of Rotterdam te gaan. De nieuwsuitzendingen zijn teruggehaald via de gratis 'programma-gemist' mogelijkheden van AT5 en RTV Rijnmond. De uitzendingen zijn getranscribeerd per misdaaditem. Daarbij is de tijd, tekst en beeld genoteerd. Het beeld is telkens aan de hand van een korte beschrijving getranscribeerd zodat deze later ook meegenomen kon worden in het codeerproces.

Daarnaast zijn alle Facebookberichten van AT5 en RTV Rijnmond uit die weken geanalyseerd. Van alle Facebookberichten die in die perioden werden geplaatst, gingen er in totaal 60 over misdaad. Vaak worden op de Facebookpagina's artikelen geplaatst die doorlinken naar een artikel op de website. In dit onderzoek zijn alleen de regels tekst

geanalyseerd die het bericht vormen en dus niet de tekst uit het doorgelinkte artikel. Zie tabel 4.2 voor een weergave.

	<i>AT5 Nieuws</i> (dagelijkse n.uitzending)	<i>Rijnmond nieuws</i> (dagelijkse n.uitzending)	<i>AT5</i> Facebook- berichten	<i>RTV</i> <i>Rijnmond</i> Facebook- berichten
Week 10 (7 t/m 11 maart 2016)	5	5	15	2
Week 23 (6 t/m 10 juni 2016)	5	5	13	3
Week 37 (12 t/m 16 september 2016)	5	5	11	2
Week 50 (12 t/m 16 december 2016)	5	5	10	4
Totaal:	20	20	49	11

Tabel 4.2 Dataverzameling

4.3 Operationalisering en data-analyse

Na de dataselectie is de kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd. Allereerst is begonnen met het analyseren van 10 nieuwsuitzendingen (5 van elke omroep) en 20 Facebookberichten (10 van elke omroep) om op deze manier de 'bruikbaarheid' van de *sensitizing concepts* te testen. Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen is in de beginfase een tweede onderzoeker gevraagd dezelfde data te analyseren en zo te komen tot een overeenstemming.

Op basis van de literatuur zijn de volgende verwachtingen geformuleerd:

1. Misdaad is prominent aanwezig in de (nieuws)media (Livingstone, et al., 2001);
2. Criminaliteit en misdaad in de media zijn erg gewelddadig (Livingstone, et al., 2001);
3. Er worden aanstootgevende beelden gebruikt in de berichtgeving over criminaliteit en misdaad (Livingstone, et al., 2001);
4. Criminaliteit en misdaad worden realistisch afgebeeld in de media (Eschholz, et al., 2003);
5. In de berichtgeving over criminaliteit en misdaad ligt de nadruk op nabijheid (of: *proximity*) van criminaliteit en misdaad (Eschholz, et al., 2003);
6. Er is een oververtegenwoordiging van nieuws over seksueel geweld en misbruik (Jewkes, 2004);

7. Het nieuws over criminaliteit en misdaad wordt gebracht als infotainment (Downer, et al., 2006);
8. Misdadberichtgeving wordt gekenmerkt en begeleidt door visueel aantrekkelijke beelden (zoals beelden van slachtoffers en visuele *graphics*) (Greer, 2007);
9. In de berichtgeving over criminaliteit en misdaad worden etnische minderheden op een negatieve manier geassocieerd met criminaliteit en misdaad (Atuel, et al., 2007; Devroe, 2007).

Vanuit deze verwachtingen op basis van de literatuur zijn een aantal *sensitizing concepts* geformuleerd:

1. Prominentie
2. Gewelddadig
3. Realisme
4. Gevoel van nabijheid
5. Nadruk op seksueel geweld
6. Misdad als infotainment
7. Visueel aantrekkelijk
8. Negatieve nadruk op etnische minderheden

Het is belangrijk om te benadrukken dat bovenstaande *sensitizing concepts* een samenvoeging zijn van de vooraf bestudeerde literatuur en als richtinggevend worden gezien voor het onderzoek. Bovenstaande *sensitizing concepts* representeren wat verwacht kan worden op het gebied van de manifeste- en latente aspecten, dit zijn de aspecten in de misdadberichtgeving die direct- en niet-direct waarneembaar zijn zoals het type woord- en beeldgebruik en de bronnen die aan het woord komen maar ook de dieper gelegen boodschap binnen de misdaditems die door middel van de uitgevoerde inhoudsanalyse is onderzocht. Omdat dit een kwalitatief onderzoek betreft is het normaal dat er andere thema's zijn gevonden dan de bovenstaande *sensitizing concepts*, echter, het is ook niet vreemd wanneer sommige thema's hier wel mee overeenkomen.

Na het testen van de *sensitizing concepts* is begonnen met het daadwerkelijke coderen. Het codeerproces is gedaan door middel van het analyseprogramma Atlas ti. Dit is een programma waarin transcripten kunnen worden geïmporteerd om op die manier het codeerproces beter te laten verlopen. Het is namelijk mogelijk om in Atlas ti codes aan woorden, zinnen of alinea's te koppelen en om zo uiteindelijk codes beter en overzichtelijker te kunnen groeperen, clusteren en terugvinden.

In de eerste fase zijn de transcripten van nieuwsuitzendingen en Facebookberichten herhaaldelijk gelezen en bekeken. Het resultaat van deze fase was een eerste lijst met een groot aantal diverse codes (Boeije, 2009). Na het open coderen volgde het axiaal coderen. In deze fase zijn de codes uit de eerste fase ondergebracht in abstractere, bredere codes. Dit

leverde een lijst op met categorieën en subcategorieën waarbij tevens zichtbaar werd welke aspecten een manifeste of latente betekenissen hebben en wat deze dan zijn (Boeije, 2009). In *Atlas ti* resulteert dit in een aantal codegroepen waarbij al enkele codes ondergebracht kunnen worden. In deze fase is ook bepaald welke thema's en sub-thema's van belang zijn en welke categorieën eventueel geclusterd zouden kunnen worden. In de laatste fase, selectief coderen, zijn de thema's definitief vastgesteld en kan onderscheid gemaakt worden tussen de manifeste- en latente betekenis van de aspecten in de misdaadberichtgeving. Vaak lopen het axiaal- en selectief coderen in elkaar over. Het resultaat van het selectief coderen is een uitgebreide beschrijving van de gekozen thema's en sub-thema's (Boeije, 2009).

Aan de hand van de resultaten is het vervolgens mogelijk geweest om een terugkoppeling met de literatuur te maken en daarbij te kijken naar de journalistieke aspecten (manifest) en de onderliggende boodschap (latent).

4.4 Representativiteit, betrouwbaarheid en validiteit

De gekozen onderzoeksmethode en dataverzameling hebben een grote invloed op de representativiteit, betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek (Van Thiel, 2010, p.56). Om de representativiteit te waarborgen worden er voldoende onderzoekseenheden geselecteerd.

Hoe nauwkeuriger en consistentere een onderzoek, des te groter de betrouwbaarheid (Van Thiel, 2010, p.57). De betrouwbaarheid van een kwalitatief onderzoek is minder dan bij een kwantitatief onderzoek. Dit komt onder andere omdat de analyse en interpretatie afhangen van één onderzoeker en er in het geval van dit onderzoek gewerkt wordt vanuit *sensitizing concepts* in plaats van uit vooraf opgestelde frames met duidelijke, vaste criteria (Van Gorp, 2007). Omdat een grote betrouwbaarheid gewenst is, zijn tien nieuwsuitzendingen en twintig Facebookberichten gecodeerd door een tweede codeur. Dit is bevorderlijk voor de intercodeurbetrouwbaarheid. Daarnaast is gebruik gemaakt van het programma *Atlas Ti* wat de betrouwbaarheid van dit onderzoek ten goede komt omdat *Atlas ti* een betrouwbaar hulpmiddel is om tekst en beeld te coderen. Het is eenvoudig om in *Atlas ti* codes terug te vinden en ze te clusteren tot thema's of groepen.

De validiteit van een onderzoek zegt iets over de mate of er gemeten is wat gemeten moest worden (Van Thiel, 2010, p. 57). Om de validiteit te waarborgen is ervoor gekozen om de *sensitizing concepts* te baseren op wetenschappelijke literatuur. Daarnaast zijn de onderzoekseenheden vooraf vastgesteld en bepaald welke wijze van coderen de onderzoeker zal hanteren (Boeije, 2009). Dit komt de interne validiteit van het onderzoek ten goede (Lindlof & Taylor, 2011). Om de externe validiteit te waarborgen is er voor gezorgd dat

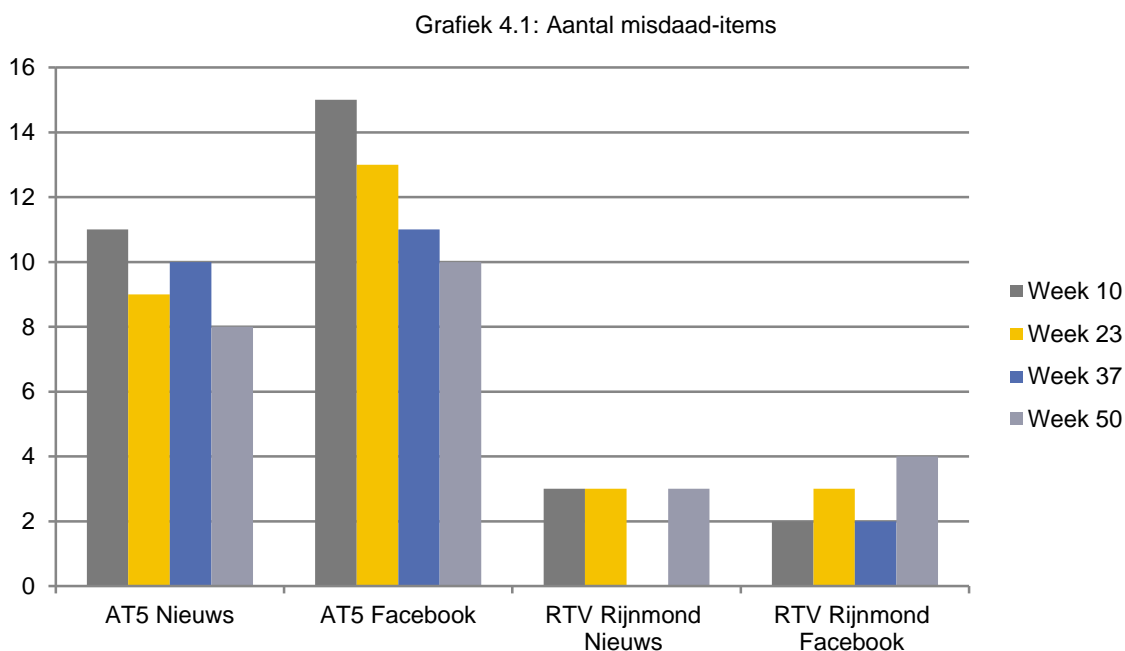
de onderzoekscontext steeds hetzelfde is geweest (Lindlof & Taylor, 2011). Het coderen van de onderzoekseenheden heeft in een stille ruimte plaatsgevonden waar weinig tot geen ruis en afleiding aanwezig was.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de inhoudsanalyse behandeld. Eerst (§ 5.1) geef ik korte analyse op de hoeveelheid ‘misdaad-items’ bij AT5 en RTV Rijnmond in de nieuwsuitzendingen en op Facebook. Vervolgens (§ 5.2) worden de (manifeste en latente) thema’s besproken die uit de inhoudsanalyse naar voren zijn gekomen voor AT5 en RTV Rijnmond. Deze geven een beeld van de wijze waarop deze twee omroepen berichten over misdaad en criminaliteit in hun stad en hoe deze zich verhouden tot de vooraf bestudeerde literatuur. Daarna (§ 5.3) volgt een paragraaf waarin de verschillen en overeenkomsten tussen de twee omroepen uiteen worden gezet.

5.1 Aantal misdaad-items

Ondanks dat dit onderzoek kwalitatief van aard is, is het interessant om kort stil te staan bij de hoeveelheid misdaad-items bij zowel AT5 als RTV Rijnmond. Zoals te zien is in grafiek 4.1 is het verschil in aantal misdaaditems per medium aanzienlijk.

In grafiek 4.1 is goed te zien dat AT5 meer items over misdaad en criminaliteit produceert en uitzendt dan RTV Rijnmond. Dit is een opvallend gegeven gezien de misdaadcijfers in de twee steden: Amsterdam telde in 2016 zo'n 98.874 geregistreerde delicten (Gemeente Amsterdam, 2017), in Rotterdam waren dat er in datzelfde jaar 60.715 (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017). Relatief gezien betekent dat zo'n 110 delicten per duizend inwoners in Amsterdam en 97 delicten per duizend inwoners voor Rotterdam (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017). Dit verschil is niet heel groot en het is dan ook

opvallend om te zien dat AT5 meer aandacht besteedt aan misdaad en criminaliteit in hun stad via zowel de nieuwsuitzendingen als op hun Facebookpagina dan dat RTV Rijnmond dat doet. Dit is niet in lijn met de literatuur waaruit blijkt dat misdaad overall prominent aanwezig zou moeten zijn (Livingstone, et al., 2001; Landman & Kik, 2015).

Het lijkt tevens niet uit te maken of het winter of zomer is (bijvoorbeeld meer misdaadberichtgeving tijdens de 'donkere dagen' of juist meer tijdens de zomermaanden vanwege alle open ramen en deuren) want iedere week zijn er ongeveer evenveel misdaadberichten. Alleen bij de Facebookberichten van AT5 is een daling gedurende het jaar waarneembaar. Een grootschaliger kwantitatief onderzoek zou moeten uitwijzen of dit toeval of structureel zo is. Feit is wel dat in week 10 (de eerste onderzochte week) het hoofd van Nabil Amzieb werd gevonden voor sishalounge Fayrouz aan de Amstelveenseweg in Amsterdam. Dit leverde niet alleen lokaal en regionaal, maar ook nationaal erg veel media-aandacht op. Het kan zijn dat er hierdoor in die week iets meer misdaadberichtgeving is geweest dan gewoonlijk.

Daarnaast is het opvallend dat de verhouding misdaaditems in de nieuwsuitzending en op Facebook anders verdeeld is tussen AT5 en RTV Rijnmond. Zo zien we dat bij AT5 meer misdaaditems op hun Facebookpagina worden behandeld dan in de nieuwsuitzending. Bij RTV Rijnmond is dat andersom; daar worden op Facebook juist evenveel of minder misdaadberichten geplaatst dan in de nieuwsuitzending. Buijs (2014) stelt dat de regionale- en lokale redacties veranderingen in hun routines ondervinden door technologische ontwikkelingen. Vooralsnog lijkt AT5 daar het best op in te spelen door meer misdaaditems op de Facebookpagina te plaatsen. Dit zou kunnen betekenen dat AT5 de online nieuwswaarde en de *shareability* (Harcup & O'Neill, 2016) van misdaaditems inziet en hierop inspeelt. Het lijkt er in die zin op dat AT5 werkt vanuit het marktmodel waarbij het opwekken, verwoorden en verbeelden van emoties kenmerkend is (Buijs, 2014; Welbers, et al., 2016).

Wanneer er daarnaast gekeken wordt naar de misdaadberichtgeving van RTV Rijnmond valt het op dat zij niet meer misdaaditems op de Facebookpagina plaatsen dan dat er in de uitzending worden behandeld. Daarbij valt het ook op dat zij andere misdaaditems behandelen dan AT5. Daar waar AT5 meer de focus legt op kleine vergrijpen en kruimeldieven, legt RTV Rijnmond de focus meer op witteboordencriminaliteit en criminaliteit waarbij het gaat om bijvoorbeeld grote bedragen of andere fraude. Dit zou erop kunnen duiden dat RTV Rijnmond werkt vanuit het burgermodel (Buijs, 2014). Dit model legt de focus op nieuwsverhalen van onderop, interactie en aandacht voor langer lopende onderwerpen die spelen binnen een gemeenschap (Buijs, 2014). Een goed voorbeeld hiervan zijn de maatregelen die de Gemeente Rotterdam gaat treffen om de Beijerlandse Laan weer de kleurrijkste winkelstraat van Rotterdam te maken door de vergunningplicht onte voeren waardoor schimmige praktijken worden tegengegaan.

In de volgende paragraaf zullen deze verschillen nog duidelijker worden omdat daar de verschillende thema's worden gepresenteerd die kenmerkend zijn voor de misdaadberichtgeving bij AT5 en RTV Rijnmond.

5.2 Thema's in de misdaadberichtgeving

In deze paragraaf worden de gevonden thema's en sub-thema's besproken. Deze thema's zijn kenmerkend voor de wijze waarop AT5 en RTV Rijnmond berichten over misdaad in hun stad. Na de kwalitatieve inhoudsanalyse is het mogelijk geweest om vijf thema's te definiëren met de daarbij behorende sub-thema's. De vijf thema's worden hieronder gepresenteerd waarbij de resultaten worden geïnterpreteerd en gekoppeld aan de vooraf bestudeerde literatuur. Het is echter belangrijk om te benoemen dat de laatste twee thema's niet echt als thematische aspecten kunnen worden gezien omdat het hier meer stijlaspecten betreft en deze stijlaspecten in meerdere thema's voorkomen. Echter, deze stijlaspecten waren zo opvallend dat is besloten om ze mee te nemen in de eindanalyse en ze in deze paragraaf te benoemen. Met stijlaspecten wordt bedoeld dat het een narratieve (verhalende) vorm betreft die beschrijft wat de kenmerkende stijlelementen van de misdaadberichtgeving bij AT5 en RTV Rijnmond zijn. Ieder thema wordt afgesloten met een korte deelconclusie die het thema samenvat.

5.2.1 Thema 1: 'Gevaar ligt altijd op de loer'

Voor regionale- en lokale media is het van belang om in te spelen op de nabijheid van nieuwsgebeurtenissen (Harcup & O'Neill, 2016; Jewkes, 2004). Niet alleen vanwege het feit dat het bestaansrecht van de regionale- en lokale media afhangt van deze nabijheid (Buijs, 2014) maar ook vanwege het feit dat deze nabijheid ervoor zorgt dat kijkers geboeid raken en zich identificeren met het nieuws en de gebeurtenissen die ze daar zien (Mc Leod, et al., 1996). Door een bepaalde mate van nabijheid te creëren ontstaat er ook emotionele betrokkenheid bij de kijkers, die er weer voor zorgt dat men blijft kijken en wellicht een volgende keer weer kijkt. De focus op het creëren van die nabijheid is voornamelijk kenmerkend voor de misdaadverslaggeving bij AT5 in de nieuwsuitzendingen. Dit wordt gedaan door middel van het gebruik van uitspraken die verwijzen naar plekken en locaties die herkenbaar zijn voor inwoners van een stad of wijk, het in beeld brengen van buurtbewoners als bronnen, getuigen of vertegenwoordigers en het tonen van omgevingsshots als beeldmateriaal. Zoals eerder werd benoemd is het aannemelijk dat AT5 het marktmodel toepast bij de selectie en verspreiding van nieuws. In het marktmodel staan de wensen van het publiek en de aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van het nieuws centraal (Buijs, 2014). Kijkers van het regionale- en lokale nieuws willen graag items zien die

van toepassing zijn op hun stad of buurt en vanzelfsprekend levert dat (vaak) 'kleinschalige' delicten op.

AT5 Nieuws maakt veel gebruik van uitspraken die verwijzen naar plekken en locaties die herkenbaar zijn voor inwoners van een stad of wijk in de misdaadberichtgeving. Dit wordt gedaan uit praktische redenen om te vertellen waar een delict plaatsvond maar het heeft ook zeker als uitgangspunt om de nabijheid van een delict te benadrukken. Door deze nabijheid te benadrukken wordt duidelijk dat de criminaliteit dichtbij is. Hierdoor kan de kijker het gevoel ervaren dat hij of zij ook zomaar slachtoffer zou kunnen worden van een delict. Dit is in lijn met de literatuur van onder andere Buijs (2014), Harcup en O'Neill (2016) en Jewkes (2004) die dit als een zeer belangrijk element van regionaal- en lokaal nieuws beschouwen. Onderstaande quote uit het AT5 Nieuws op 13 september 2016 illustreert dit.

"... dat gebeurde bij de halte op de President Kennedylaan op Zuid."
(Nieuwslezer AT5 Nieuws, 13 september 2016, p. 24)

Bovenstaande quote is een goed voorbeeld van hoe deze uitspraken worden ingezet. Allereerst wordt verwezen naar 'de halte' op de President Kennedylaan die suggereert (door de woordkeuze) dat bewoners van die buurt de halte kennen en vervolgens wordt het stadsdeel aangeduid (op Zuid). Daar valt aan toe te voegen dat het soort misdaad waar aandacht aan besteed wordt in het regionale- en lokale nieuws afhangt van deze nabijheid (Jewkes, 2004). In het geval van deze quote werd een buschauffeur geslagen door een zwartrijder. Iets wat niet direct het nationale nieuws zou halen maar wel een lokale nieuwsuitzending omdat dit een relatief klein voorval is dat desalniettemin impact kan hebben op de gemeenschap (Greer, 2007). Door op deze wijze gebruik te maken van uitspraken die verwijzen naar plekken en locaties die herkenbaar zijn voor inwoners van een stad of wijk wordt nogmaals duidelijk gemaakt dat het gevaar dichtbij is en dus voor iedereen op de loer kan liggen.

Naast het gebruik van uitspraken die verwijzen naar plekken en locaties die herkenbaar zijn voor inwoners van een stad of wijk om de nabijheid van een delict aan te geven en te versterken, worden ook buurtbewoners ingezet als bronnen en getuigen. Buurtbewoners vervullen een belangrijke rol in de misdaadverslaggeving in voornamelijk de nieuwsuitzendingen van AT5. Hiermee worden de mensen bedoelt die in beeld komen en hun verhaal mogen doen voor de camera. Vaak betreft het dan buurtbewoners, slachtoffers, omstanders of getuigen. Dergelijke fragmenten bestaan uit korte interviews waarbij de getuigen of buurtbewoners mogen vertellen wat zij hebben gezien, wat hun ervaringen zijn en hoe zij erover denken. Zeker bij incidenten die van invloed zijn op de buurt en diens inwoners worden veel bewoners aan het woord gelaten. Dit is in lijn met de theorie van

Jewkes (2004) die stelt dat human interestverhalen nieuwswaardig zijn. Daarnaast wordt het gevoel van nabijheid versterkt wanneer buurtbewoners in beeld worden gelaten omdat het een verhaal een persoonlijk aspect geeft. Onderstaande quote laat goed zien hoe een buurtbewoner als vertegenwoordiger van een grote groep inwoners wordt ingezet. In het item wordt aandacht gegeven aan de bewoners van de Zeedijk in Amsterdam die met hun handen in het haar zitten. Door de toeristenherrie, vuilnisoverlast en straatdealers wordt het leven in de straat een stuk minder plezierig.

“Dionijs de Hoog treedt op als woordvoerder van een grote groep bewoners...”

(Verslaggever in AT5 Nieuws, 12 september 2016, p. 23)

Door gebruik te maken van (buurt)bewoners wordt het gevoel van nabijheid nog sterker geaccentueerd. Bovenstaande quote is daar een goed voorbeeld van omdat hier goed wordt geïllustreerd hoe meneer De Hoog met naam en toenaam wordt aangehaald, het is aannemelijk dat meneer De Hoog bekend is in de buurt en mensen zullen zich met hem identificeren. Daarnaast is dit een goed voorbeeld van collectieve actie die wordt gefaciliteerd door middel van de lokale media. Greer (2007) omschrijft het proces van *community integration* als iets waar de lokale media een behoorlijk aandeel in kunnen hebben. Dit omdat lokale media het mogelijk maken problemen uit de gemeenschap aan de kaak te stellen. In dit geval geeft AT5 Nieuws aandacht aan de overlast op de Zeedijk in Amsterdam en wordt een buurtbewoner als vertegenwoordiger aangehaald. Het is echter niet zo dat alleen vertegenwoordigers in beeld worden gelaten. Ook de ‘gewone’ medemens die toevallig op de hoek woont of die op weg was naar zijn of haar werk krijgen veel aandacht in AT5 Nieuws. Ook hier wordt benadrukt dat AT5 naar alle waarschijnlijkheid werkt vanuit het marktmodel (Buijs, 2014) omdat door het in beeld brengen van buurtbewoners de toegankelijkheid en laagdrempeligheid van een item worden versterkt.

Het creëren van nabijheid is misschien wel het belangrijkste element in regionaal- en lokaal nieuws (Harcup & O’Neill, 2016; Jewkes, 2004). AT5 Nieuws doet dit door veel gebruik te maken van uitspraken die verwijzen naar plekken en locaties die herkenbaar zijn voor inwoners van een stad of wijk en het in beeld brengen van buurtbewoners. Naar alle waarschijnlijkheid werkt AT5 vanuit het marktmodel dat de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van het nieuws voorop stelt (Buijs, 2014). Daarnaast moet het nieuws voldoen aan de wensen en voorkeuren van het publiek. Wanneer gewerkt wordt vanuit het marktmodel gaat de voorkeur uit naar misdaadnieuws omdat dit emoties opwekt, verwoord en verbeeld (Buijs, 2014). Het opwekken en verbeelden van die emoties wordt versterkt door de nabijheid en het risico van misdaad te benadrukken. Dit gevoel van herkenning en

nabijheid zorgt er niet alleen voor dat men zich verbonden en betrokken voelt bij het nieuws maar het zorgt er ook voor dat men het gevoel krijgt dat criminaliteit dichtbij is en dus kan het een gevoel van onveiligheid in de buurt creëren. Vanuit de literatuur werd verwacht dat er een nadruk op nabijheid zou liggen in de verslaggeving en dit geldt voor AT5 Nieuws in ieder geval.

5.2.2 Thema 2: 'Alles is onder controle'

Bovenstaand thema illustreert de wijze waarop, voornamelijk AT5 Nieuws, aandacht besteed aan de nabijheid van criminaliteit in de stad. De boodschap die ze hiermee afgeven is dat de kans om als burger van de stad in aanmerking te komen met criminaliteit groot is. Het tweede thema dat werd aangetroffen wordt gekenmerkt door een tegenovergestelde boodschap. Dit thema dat veelvuldig wordt ingezet op alle kanalen (AT5 Nieuws, RTV Rijnmond Nieuws, AT5 Facebook en RTV Rijnmond Facebook) is het thema 'alles is onder controle'. Door het gebruik van camerabeelden, het tonen van autoriteiten als bronnen en het gebruik van beelden waarop te zien is hoe de politie haar werk doet, wordt een boodschap afgegeven waaruit blijkt dat alles onder controle is.

Vooraf AT5 Nieuws zet nogal eens camerabeelden in om een verhaal duidelijker te maken of om dader of daders te laten zien. Hiermee wordt aangetoond dat er camera's op straat en in winkels hangen en dit kan de burgers een extra gevoel van veiligheid geven. Vaak zijn de beelden die getoond worden gewelddadig en realistisch wat in lijn is met wat vooraf werd verwacht op basis van Livingstone et al. (2001) die stellen dat misdaadverslaggeving vaak aanstootgevende, gewelddadige beelden bevat. Dit kan alleen wel op verschillende manieren worden opgevat. Aanstootgevende beelden kunnen angstig maken, echter, de camerabeelden worden vaak door de politie als redmiddel ingezet om daders van een delict op te sporen. Hiermee weegt de boodschap 'we zijn er mee bezig, alles is onder controle' zwaarder dan het feit dat camerabeelden ook angst onder burgers kunnen veroorzaken.

Het thema 'alles is onder controle' wordt niet alleen geïllustreerd door het gebruik van camerabeelden in de verslaggeving. Zo maken AT5 Nieuws en RTV Rijnmond Nieuws veel gebruik van rustige beelden om een misdaadverhaal uit te beelden. Dit is opmerkelijk want de begeleidende tekst van bijvoorbeeld de nieuwslezer of verslaggever kan wel vaak als aanstootgevend worden beschouwd (door het gebruik van woorden als 'gewelddadige overval', 'lugubere liquidatie' enzovoorts). Daarnaast is dit niet in lijn met de verwachting dat de beelden realistisch en gewelddadig zouden zijn zoals werd gebaseerd op Livingstone et al. (2001). Dit resultaat werd wel gevonden in de analyse van de camerabeelden maar camerabeelden werden vele malen minder ingezet dan de rustige beelden. Onderstaande afbeelding illustreert een fragment uit RTV Rijnmond Nieuws op 6 juni 2016. Het item gaat

over een krantenbezorgster die is neergestoken. Het overgrote deel van de beelden die worden getoond betreft beelden waarop de omgeving, het plaats delict of politieagenten te zien zijn. Naast de rustige beelden die vaak worden getoond, worden er ook vaak beelden vertoond waarop te zien is hoe de politie te werk gaat. Door dit te doen wordt visueel gemaakt dat de politie haar werk doet en er wordt extra benadrukt dat alles onder controle is.

In de misdaadverslaggeving op AT5 Nieuws, RTV Rijnmond Nieuws en op de Facebookpagina's spelen de autoriteit een grote rol. Bij bijna elk item wordt de politie of burgemeester aangehaald als bron. In het geval van AT5 Nieuws wordt Ellie Lust geregeld ingezet, zij is een bekend figuur bij de nationale televisie vanwege haar optreden in programma's als Opsporing Verzocht en Wie is de Mol?. Door Ellie Lust in te zetten wordt de nieuwswaarde van het item verhoogd omdat zij inmiddels een bekende Nederlander is (Harcup & O'Neill, 2016). Wanneer de politie in beeld wordt gebracht is dit op een manier waarmee ze autoriteit uitstralen door uitspraken te doen als 'we zijn de daders op het spoor', 'het onderzoek is volop in gang', 'we zitten er bovenop' en dergelijke. Door (bekende) politiewoordvoerders op deze manier in beeld te brengen, wordt de boodschap 'we hebben alles onder controle' overgebracht en een bepaalde mate van geruststelling en gevoel van veiligheid gecreëerd. De manier waarop de politie en andere autoriteiten worden ingezet om overzicht uit te stralen is niet in lijn met wat Greer (2007) stelt. Deze stelt dat een belangrijk kenmerk van misdaadverslaggeving is dat het mogelijk moet zijn om een verantwoordelijke aan te wijzen. In veel gevallen (van serieuze- en gewelddadige delicten) wordt dit gericht tot een individu als dader maar wanneer blijkt dat een (overheids-)instantie heeft gefaald in het beschermen van burgers wordt hier vaak een interessant verhaal van gemaakt (Greer, 2007). Vaak betreft het dan politie en justitie die een fout hebben begaan. In het geval van AT5 en RTV Rijnmond worden politie en andere autoriteiten dus niet ingezet als verantwoordelijken voor een delict maar als 'succesvolle' verantwoordelijken voor de oplossing van delicten en het beschermen van burgers. Onderstaand voorbeeld illustreert goed op welke manier de politie wordt geportretteerd:

“Je kunt vluchten, maar je kan je niet verstoppen. Uiteindelijk zullen we je opjagen en je vinden.”

(Politiewoordvoerder in AT5 Nieuws, 8 maart 2016, p. 4)

Bovenstaande quote laat goed zien op welke wijze AT5 en RTV Rijnmond de politie een autoritaire rol geven die als boodschap heeft dat alles onder controle is. Naast de politie als 'autoriteit', worden ook burgemeester van der Laan van Amsterdam en burgemeester Aboutaleb van Rotterdam veel ingezet als autoriteit in de nieuwsuitzendingen van AT5 en RTV Rijnmond en op de Facebookkanalen van beide omroepen. Alhoewel burgemeester van

der Laan en burgemeester Aboutaleb niet dezelfde diensten en plichten hebben als de politie, zijn zij wel publieke figuren met macht die symbool staan voor de stad Amsterdam en Rotterdam. Door burgemeester van der Laan en burgemeester Aboutaleb geruststellende woorden te laten spreken of door hen concrete uitspraken te laten doen over beslissingen aangaande criminaliteit, wordt ook hier een zekere mate van geruststelling gecreëerd. In onderstaande quote wordt goed duidelijk op welke wijze AT5 en RTV Rijnmond dit doen:

“... maar burgemeester van der Laan heeft vandaag laten weten dat hij die tent per direct laat sluiten.”

(Nieuwslezer in AT5 Nieuws, 9 maart 2016, p. 9)

En:

“Er is ook geen enkele concrete informatie dat dit zou kunnen uitdraaien op een concrete aanslag morgen, volgende week, over een maand op een moskee. Dat is niet aan de orde dus we moeten die mensen ook geen angst aanpraten ...”

(Burgemeester Aboutaleb in RTV Rijnmond Nieuws, 10 maart 2016, p. 37)

In bovenstaande quotes wordt duidelijk hoe de autoriteit en macht van zowel burgemeester van der Laan als van burgemeester Aboutaleb invulling krijgt. Burgemeester van der Laan heeft bijvoorbeeld een beslissing genomen wat betreft de shishalounge waar een afgehakt hoofd werd gevonden begin 2016. Hiermee wordt het signaal afgegeven dat burgemeester van der Laan alles onder controle heeft in zijn stad en de bewoners zich geen zorgen hoeven te maken. Daarnaast is burgemeester van der Laan, zoals eerder genoemd, een symbolisch figuur voor de stad. Hij heeft niet alleen de macht om zaken aan te pakken en/of te veranderen maar hij is een verbindende factor. Daarnaast illustreert de tweede quote van burgemeester Aboutaleb hoe hij de kalmte en rust bewaard en aangeeft dat er geen reden is tot paniek onder moskeegangers. Diverse moskeeën werden begin 2016 bedreigd en dit zorgde voor onrust onder de islamitische gemeenschap. Door op te roepen tot rust wordt vertrouwen gecreëerd. Een stuk eerder in het item geeft burgemeester Aboutaleb onder andere ook aan dat de veiligheid van de burgers de verantwoordelijkheid is van hem en de politie en justitie. Hiermee geeft hij een signaal af dat ‘Rotterdam’ zorgt voor haar burgers en de boel onder controle heeft.

Daarnaast wordt het thema ‘alles is onder controle’ gekenmerkt door een zekere mate van optimisme bij voornamelijk de Facebookpagina van zowel AT5 als van RTV Rijnmond. Dit optimisme vertaalt zich in woordgrappen, luchtigheid en een optimistische toon. Voornamelijk bij AT5 is dit opvallend omdat AT5 in de nieuwsuitzendingen veelvuldig aandacht geeft aan heftige delicten en hierbij zelden tot nooit gebruik maakt van

woordgrappen of optimisme. De berichten op de Facebookpagina van AT5 zijn vaak kort en het betreft dan ook geregeld items die niet in de nieuwsuitzending zijn behandeld. Een voorbeeld hiervan is dit bericht over twee uitrustende inbrekers:

“Pauzerende inbrekers nemen colaatje bij zoveelste klus. Het is ook best zwaar, deuren forceren.”

(AT5 Facebookpagina, week 37 2016, p. 47)

Door de berichten grappig en luchtig te verpakken worden de berichten niet alleen behapbaar voor de Facebookbezoekers maar het zorgt er ook voor dat hun aandacht getrokken wordt en ze klikken op de link van het artikel die ze doorverwijst naar de website. Deze behapbaarheid of laagdrempeligheid is een belangrijk element die bepalend is voor de nieuwsaarde van een item (Jewkes, 2004). Door berichten grappig en optimistisch van toon te laten zijn zorgen AT5 en RTV Rijnmond er voor dat een misdaadbericht minder serieus kan worden beschouwd en dat er geen reden is tot angst. Het behelst de boodschap ‘alles is onder controle, we kunnen er om lachen’.

Niet alleen op de Facebookpagina van AT5 wordt gebruik gemaakt van optimisme en grapjes, ook RTV Rijnmond maakt hier veel gebruik van op hun Facebookpagina. Dit vertaalt zich in het gebruik van grapjes en een optimistische toon. Hiermee wordt de aandacht gewekt van de Facebookbezoeker en RTV Rijnmond hoopt daarmee waarschijnlijk op een doorklik naar de website. Daarnaast valt het op dat de toon van de berichten zowel in de nieuwsuitzending van RTV Rijnmond als op de RTV Rijnmond Facebookpagina positief van aard zijn (in tegenstelling tot AT5 Nieuws). RTV Rijnmond geeft hier een positief signaal mee af dat de nadruk legt op het feit dat men zich geen zorgen hoeft te maken. Door het gebruik van (woord)grappen raken bezoekers geïnteresseerd wat zorgt voor meer *likes* en bezoeken aan de website. Zie een voorbeeld hieronder:

“Politie haalt vluchtende dief uit boom. De dief wilde het hoog en droog opzoeken, maar dat is hem niet gelukt.”

(RTV Rijnmond Facebookpagina, week 23 2016, p. 50)

Bovenstaand voorbeeld van de Facebookpagina van RTV Rijnmond legt de nadruk op het feit dat het de dief niet is gelukt om te ontkomen aan de politie en de politie dus de controle had. Naast het gebruik van grapjes om de aandacht van mensen te trekken, wordt ook door een positieve noot toe te voegen aan misdaadbericht op een positieve manier aandacht gevraagd. Door dit te doen krijgt RTV Rijnmond aandacht én mensen raken niet op een negatieve manier geconditioneerd met misdaad in hun stad omdat het op een positieve

manier gebracht wordt. Op deze manier veroorzaakt RTV Rijnmond, bewust als dan niet onbewust, geen morele paniek. Dit is niet in lijn met de literatuur die stelt dat voornamelijk de media behoorlijke bijdrage leveren aan morele paniek (Cricher, 2008). Onderstaande quote illustreert op welke manier RTV Rijnmond een positieve wending geeft aan een woninginbraak in Rotterdam-IJsselmonde waarbij buurtbewoners het huis omsingelden en de inbrekers zo gepakt konden worden.

“Strakke actie van deze mensen in Rotterdam-IJsselmonde ... Pech gehad!”

(RTV Rijnmond Facebookpagina, week 23 2016, p. 49)

Het thema ‘alles is onder controle’ blijkt een grote rol te vervullen in de misdaadverslaggeving van zowel AT5 als RTV Rijnmond in de nieuwsuitzendingen en op Facebook. Critcher (2008) stelt dat morele paniek voornamelijk wordt veroorzaakt en gevoed door de media. Echter, wanneer dit thema in ogenschouw wordt genomen lijkt deze regel niet direct op te gaan voor AT5 en RTV Rijnmond. Zij geven beiden een signaal af in de verslaggeving dat alles onder controle is. Dit doen de beide omroepen door autoriteiten zoals de politie en burgemeesters veel aan het woord te laten. Volgens Greer (2007) zouden de media er juist een aantrekkelijk verhaal van willen maken wanneer blijkt dat de politie of een andere (overheids-)instantie hun taak als beschermers van het volk niet goed hebben vervuld. In het geval van AT5 en RTV Rijnmond is ook hier geen sprake van. De politie en burgemeesters van Amsterdam en Rotterdam komen vrijwel alleen in beeld wanneer ze iets te melden hebben aangaande een delict. Hierbij krijgen ze een autoritaire rol toebedeeld en is van een beschuldiging jegens hen geen sprake. Daarnaast werd op basis van Jewkes (2004) verwacht dat er spectaculaire beelden te zien zouden zijn, ook hiervan is geen geval. De beelden zijn juist heel gecontroleerd waarbij geregeld te zien is hoe de politie haar werk uitvoert. De enige beelden die als gewelddadig kunnen worden beschouwd zijn de camerabeelden die worden getoond wanneer verdachten worden gezocht. Echter, deze beelden kunnen ook een worden geïnterpreteerd als teken van veiligheid omdat men in de gaten wordt gehouden en de politie op die manier de controle houdt. Tot slot maken AT5 en RTV Rijnmond gebruik van grapjes en positieve noten in de misdaadberichtgeving waardoor een item luchtig wordt gemaakt. Dit heeft niet alleen ten gevolge dat de aandacht wordt getrokken en men emotioneel betrokken raakt maar het zorgt er ook voor dat men kan lachen om misdaad en men het idee krijgt dat alles onder controle is. Daarnaast is het heel belangrijk om te benoemen dat de positieve benadering en de grapjes als *shareable* kunnen worden beschouwd. Dit is volgens Harcup en O’Neill (2016) één van de belangrijkste

nieuwswaarden waardoor de huidige nieuwsindustrie wordt gekenmerkt en wat veel redacties hebben geïntegreerd binnen hun (werk)routines.

5.2.3 Thema 3: ‘Zakkenvullers weer op boevenpad’

Het derde thema dat kenmerkend is voor de misdaadverslaggeving is ‘zakkenvullers weer op boevenpad’. Met ‘zakkenvullers’ wordt gerefereerd naar de grootverdieners zoals bijvoorbeeld (bank)directeuren en huurbazen. Eerder werd beschreven wat witteboordencriminaliteit inhoudt en dat dit type misdaad meestal minder media-aandacht krijgt omdat de nabijheid tot zakelijke- en financiële criminaliteit vaak ver weg staat van het dagelijkse leven van ‘gewone’ mensen (Greer, 2007). Daarnaast zullen slachtoffers van witteboordencriminaliteit de dader zelden onder ogen komen wat ook tot gevolg heeft dat de (regionale- en lokale-)media minder aandacht hebben voor dit type misdaad (Greer, 2007).

Het is daarom des te meer opvallend dat RTV Rijnmond vrijwel alleen maar aandacht schenkt aan witteboordencriminaliteit in de nieuwsuitzendingen. Daar waar AT5 Nieuws de meeste aandacht schenkt aan ‘kleine’ delicten zoals overlast-gevende jongeren of toeristen die worden beroofd, besteed RTV Rijnmond Nieuws veel aandacht aan delicten die te maken hebben met fraude bij een woningcorporatie of een huurbaas die de gemeente Rotterdam nog een paar miljoen verschuldigd is. Door dit te doen wordt kloof gevormd tussen de ‘gewone mensen’ en de ‘grote graaiers’. Dit kan er bijvoorbeeld op wijzen dat RTV Rijnmond vooral wilt aantonen dat het niet de straatjongeren maar de hoge heren zijn die pas boevenstreken uithalen. Hiermee wordt tevens een bepaalde afstand gecreëerd tot de criminaliteit wat een gevoel van veiligheid zou kunnen veroorzaken onder de (buurt)bewoners van Rotterdam. Dit is niet in lijn met wat werd verwacht op basis van de literatuur. Jewkes (2004) stelt dat nabijheid van delicten een belangrijke rol vervullen, dit terwijl door het gebruik van witteboordencriminaliteit in de uitzendingen meer afstand wordt gecreëerd. Daarnaast dient het behapbaar te zijn (Jewkes, 2004), ook dit is niet het geval bij witteboordencriminaliteit omdat er vaak gebruik wordt gemaakt zakelijk (vak)jargon. De quote hieronder illustreert op welke wijze RTV Rijnmond Nieuws aandacht besteed aan misdaad:

“ Arjan G., een van de grote hoofdverdachten in de fraudezaak van woningcorporatie Vestia vindt dat niet hij, maar juist de grote banken schuldig zijn aan het oplichten van Vestia.”

(Verslaggever in *RTV Rijnmond Nieuws*, 6 juni 2016, p. 38)

Bovenstaande quote laat zien dat Arjan G., de financiële tussenhandelaar bij Vestia, de schuld neerlegt bij de grote banken. Aangezien Arjan G. op hoog niveau heeft gewerkt voor Vestia is dit een geschil op ‘hoog niveau’. Eigenlijk iets waar de ‘gewone mens’ niet veel mee

kan als het je niet direct aangaat. Het is daarom ook opvallend dat RTV Rijnmond zo veel aandacht besteed aan dergelijke delicten waarbij het draait om zakelijke geschillen en grote sommen geld. Als vanzelfsprekend zijn de beelden die hierbij worden gebruikt niet echt spectaculair te noemen wat wederom niet in lijn is met de verwachting gebaseerd op Jewkes (2004).

Onoverkomelijk bij dergelijke berichtgeving is het gebruik van zakelijke terminologie om het verhaal achter het strafbare feit te vertellen. Daarmee wordt de kloof tussen de 'gewone' man op straat en het delict vergroot omdat dergelijke termen niet dagelijks gebruikt worden door zomaar iedereen. Dit zorgt ervoor dat het nieuws als niet-behapbaar zou kunnen worden beschouwd. Iets wat ook niet in lijn is met de vooraf bestudeerde literatuur die stelt dat een (misdaad)item als nieuwswaardig wordt beschouwd wanneer het item behapbaar en laagdrempelig is (Jewkes, 2004). Hiermee wordt alleen nog maar meer duidelijk gemaakt dat de zakelijke delicten niet van toepassing zijn op de 'normale man'. Onderstaande quote illustreert goed op welke wijze RTV Rijnmond Nieuws vakjargon in de uitzending gebruikt

“... waar het geld vandaan komt en kunnen we op grond van de BIBO-wetgeving zo'n vergunning ook weigeren.”

(Betrokkene in RTV Rijnmond Nieuws, 8 juni 2016, p. 40)

Door woorden als 'BIBO-wetgeving' te gebruiken wordt afstand gecreëerd. Dit is heel anders dan in de nieuwsuitzendingen van AT5 waarbij het thema 'gevaar ligt altijd op de loer' kenmerkend is. Daarnaast valt het op dat, anders dan bij AT5 Nieuws waar de woordkeuze vaak aanstootgevend is, bij RTV Rijnmond Nieuws relatief weinig gebruikt gemaakt wordt van aanstootgevende woorden. Aanstootgevende woorden zoals 'overvaller', 'mishandeling' en 'liquidatie' spreken tot de verbeelding bij de kijkers en kunnen bijdragen aan morele paniek (Cricher, 2008), maar woorden als 'BIBO-wetgeving', 'frauduleuze praktijken' en 'ondermijnende criminaliteit' roepen een ander gevoel op en het is duidelijk dat dergelijke woorden niet direct geassocieerd worden met misdaad en criminaliteit 'in jouw buurt'. Hiermee maakt RTV Rijnmond duidelijk dat de kans dat een inwoner in aanraking komt met criminaliteit in Rotterdam niet heel groot is wat kan bijdragen aan een algeheel gevoel van veiligheid. Daar waar AT5 Nieuws voornamelijk lijkt te werken vanuit een marktmodel dat wordt gekenmerkt door actualiteit als nieuwswaarde lijkt het erop dat RTV Rijnmond werkt vanuit een combinatie van het burgermodel en het professiemodel (Buijs, 2014; Welbers, et al., 2016). Dit betekent dat hard nieuws uit, bijvoorbeeld de economische sector, centraal staat en dat de mening van de burger niet allesbepalend is voor de media-inhoud (Welbers, et al., 2016). Daarnaast worden deze modellen niet gekenmerkt door nieuws als actualiteit maar wordt er meer aandacht besteed aan langer lopende zaken of problemen (Buijs, 2014).

Anders dan wat werd verwacht op basis van de literatuur besteed RTV Rijnmond Nieuws veel aandacht aan witteboordencriminaliteit. Normaliter is misdaadnieuws in de regionale- en lokale media zo populair omdat het een zekere mate van nabijheid creëert die als spannend wordt ervaren (Harcup & O'Neill, 2016; Jewkes, 2004; Katz, 1987). Witteboordencriminaliteit daarentegen is een minder populair item omdat het een zekere afstand suggereert en creëert tussen het delict en de kijker waardoor die nabijheid niet vanzelfsprekend is (Greer, 2007). Toch lijkt RTV Rijnmond niet om de nieuwswaarde 'nabijheid' te geven. Het is echter opmerkelijk dat de nieuwswaarde *shareability* wel als nieuwswaardig wordt beschouwd door RTV Rijnmond. Dit kan geconcludeerd worden uit het feit dat RTV Rijnmond op de Facebookpagina weinig tot geen aandacht geeft aan witteboordencriminaliteit maar wel aan berichten die makkelijk behapbaar zijn en meer neigen naar een werkwijze vanuit het marktmodel (Buijs, 2014).

Deze volgende twee thema's betreffen geen tekstinhoudelijke thema's maar thema's die zijn gebaseerd op opvallende stijlelementen die door AT5 en RTV Rijnmond worden toegepast. Deze stijlelementen worden door AT5 en RTV Rijnmond gebruikt en toegepast in bovenstaande drie thema's maar ze zijn te belangrijk en opvallend op niet apart te benoemen. Het eerste stijlthema dat is aangetroffen is 'wordt vervolgd...' en het tweede stijlthema betreft 'beeldvorming door middel van taal'.

5.2.4 Thema 4: 'Wordt vervolgd...'

Het thema 'wordt vervolgd' is voornamelijk van toepassing op de berichtgeving van AT5 Nieuws. Wanneer AT5 Nieuws dit doet gebeurt dit op een manier die er voor zorgt dat het publiek geboeid raakt door onder andere gebruik te maken van speculaties of een 'open einde'.

Een uitzending van AT5 Nieuws wordt vrijwel altijd geopend met een goed of slecht bericht. Een reden hiervoor kan zijn is dat juist heel goed of heel slecht nieuws het beste scoort (Harcup & O'Neill, 2016). Zo werd in week tien van 2016 het hoofd van Nabil Amzieb gevonden voor een shishalounge in Amsterdam. In die week was dit het item waarmee de uitzending werd geopend. Hetzelfde geldt voor een uitzending in week 23 waarbij een baby'tje in een sporttas werd gevonden langs de Sloterpolder in Amsterdam. Na een dergelijke 'harde' introductie op het onderwerp wordt vaak overgestapt op een speculatief gedeelte. AT5 opent een item vaak eerst door in één of twee zinnen te illustreren wat er is gebeurd. Door dit te doen wordt de aandacht van kijker direct getrokken en is deze alert. Een item wordt normaliter geopend door de nieuwslezer waarna de verslaggever het overneemt om daarna de nieuwslezer het item weer af te laten sluiten. In deze vervult de nieuwslezer en/of

verslaggever de rol van ‘verspreider’ die het nieuws snel bij het publiek brengt en met geverifieerde informatie komt (Cassidy, 2005). In veel gevallen begint de uitzending met een heftig voorval om meteen de aandacht van de kijker te trekken. Zoals Harcup en O’Neill (2016) stellen wordt goed of slecht nieuws als nieuwswaardig beschouwd en dat is terug te zien in de keuze die AT5 Nieuws maakt om heftig nieuws als eerste item te introduceren.

Door een misdaaditem aandacht te geven in de uitzending, wordt het item op de publieke agenda gezet en draagt het bij aan morele paniek. Echter, deze morele paniek zorgt niet alleen voor een negatief effect, want door morele paniek wordt ook de aandacht van de kijker getrokken. Dit komt overeen met McRobbie en Thornton (1995) die stellen dat morele paniek, die veroorzaakt wordt door voornamelijk de media, de basis vormt voor veel media-inhoud omdat het emotionele betrokkenheid creëert bij het publiek. Er kan dus gesteld worden dat AT5 een verhalende wijze hanteert om de aandacht van het publiek te trekken. Hieruit kan worden geconcludeerd dat AT5 werkt vanuit het marktmodel. Dit marktmodel stelt dat het opwekken, verwoorden en verbeelden van emoties centraal staat (Buijs, 2014).

Zo gebeurde bijvoorbeeld ook in de nieuwsuitzending van 8 maart 2016. Toen werd een uitgebrande auto gevonden met daarin een lichaam. Met dit item werd de uitzending geopend en de nieuwslezer startte het item ook met een zin waaruit direct duidelijk werd wat er was gebeurd. Onderstaand fragment uit die uitzending illustreert de wijze waarop dit gebeurde:

“In een uitgebrande auto in Zuid-Oost is vanochtend een lijk gevonden. De auto ... vond de brandweer in het voertuig het levenloze lichaam aan.”

(Nieuwslezer in AT5 Nieuws, 8 maart 2016, p. 3)

Het item gaat na de introductie vaak over in een reportage waarin de verslaggever ter plaatse verslag doet. Hierna gaan de meeste misdaaditems over in een speculatief gedeelte. Het speculatieve gedeelte van het nieuwsitem vindt meestal aan het einde plaats en vormt vaak de afsluiting van het bericht. Het gaat hier dan bijvoorbeeld om speculaties over de oorzaak van een delict, waar de daders heen zouden zijn gevlucht en of er nog meer van dergelijke delicten te verwachten zijn:

“... dan kan je bijna aannemen dat daar meer mensen bij betrokken zijn dus houden we er rekening mee dat er ook meer verdachten zullen worden aangehouden.”

(Politiewoordvoerder in AT5 Nieuws, 7 maart 2016, p. 3)

Opvallend genoeg wordt dergelijke berichtgeving in veel misdaaditems gebruikt en het lijkt bijna een routinematig onderdeel bij de misdaadverslaggeving. Hiermee wordt de aandacht van de kijker getrokken en de kijker wordt gestimuleerd om zelf mee te denken over mogelijke (doem)scenario's. Door de focus te leggen op het onbekende en op wat nog komen gaat, of wat er nog kan gaan gebeuren, krijgt de misdaadverslaggeving een entertainment (ook wel: infotainment) element. Dowler et al. (2006) stellen dat deze manier van infotainment, een gestileerde, bewerkte en geformatteerde vorm van entertainment, steeds vaker terug te zien is in de misdaadverslaggeving. Daarnaast bevat het een verassend element dat weer een sterke nieuwswaarde heeft (Jewkes, 2004). Daarbij komt dat wanneer het publiek mee mag denken, dit een element van (emotionele) spanning meebrengt wat als prettig wordt ervaren (Katz, 1987). Naast al deze elementen die bijdragen aan de emotionele betrokkenheid van het publiek, wordt ook ingespeeld in de manier waarop de aandacht van het publiek vast kan worden gehouden. Door gebruik te maken van speculaties en het 'wordt vervolgd-element', wordt ingespeeld op de nieuwswaarde 'follow up' zoals deze wordt omschreven door Harcup en O'Neill (2016) die stellen dat iets nieuwswaardig en interessant wordt gevonden wanneer er een follow up plaatsvindt. Gekeken naar laatstgenoemde quote lijkt het bijna zeker dat dat verhaal nog een staartje krijgt. Dit geeft een extra spannende dimensie aan het misdaaditem.

Vanuit de literatuur werd verwacht dat misdaad als infotainment gepresenteerd zou worden omdat deze vorm van verslaggeving in populariteit toeneemt (Deuze, 2005; Downer, et al., 2006). Dit bleek bij AT5 Nieuws deels het geval. Het thema 'wordt vervolgd...' is gebaseerd op manier waarop AT5 Nieuws het misdaadnieuws uit hun stad brengt op een manier die neigt naar infotainment. Door de uitzending te openen met een heftig voorval is de kijker direct aandachtig. Vervolgens wordt er over het delict gespeculeerd wat een element van spanning bevat. Hierdoor raakt de kijker nog meer betrokken bij het verhaal. Wanneer dit wordt vergeleken met RTV Rijnmond is te zien dat RTV Rijnmond Nieuws ook de uitzending opent met (heel) goed of slecht nieuws om de aandacht te trekken maar daar lijkt het vervolgens bij te blijven. Omdat de focus bij RTV Rijnmond meer ligt bij de witteboordencriminaliteit is er soms wel sprake van een follow-upelement wat als nieuwswaardig wordt beschouwd (Harcup & O'Neill, 2016) maar het nieuws van RTV Rijnmond zou niet direct als speculatief worden beschouwd. Daarbij komt dat het nieuws op AT5 als meer behapbaar kan worden gezien omdat het vaak (relatief kleine) betreft die tot de verbeelding spreken, zoals een liquidatie of overval en het dus aannemelijk is dat kijkers meedenken wanneer gespeculeerd wordt. Wanneer er wordt gespeculeerd bij RTV Rijnmond Nieuws betreft het vaker speculaties over zakelijke conflicten of zoals in onderstaand voorbeeld over een eventuele rechterlijke uitspraak:

“... moet nog heel veel onderzoek gedaan worden, ... als ik zo'n globale inschatting maak, dat de zaak pas volgend jaar voor de rechter komt.”

(Verslaggever in RTV Rijnmond Nieuws, 6 juni 2016, p. 39)

5.2.5 Thema 5: 'Beeldvorming door middel van taal'

Tot slot het laatste thema dat voornamelijk kenmerkend is voor de misdaadberichterij in het AT5 Nieuws. Dit thema behelst de wijze waarop AT5 Nieuws beeldvorming door middel van taal creëert. Dit stijlelement valt erg op in de misdaadberichterij in de nieuwsuitzendingen van AT5. Door het gebruik van fictieve voorbeelden, beeldspraak, metaforen en grof- en aanstootgevend taalgebruik laat AT5 Nieuws misdaaditems beter tot de verbeelding spreken en zorgt het ervoor dat emotionele betrokkenheid wordt gecreëerd omdat kijkers zich kunnen identificeren met bijvoorbeeld slachtoffers.

Hoogstwaarschijnlijk worden fictieve voorbeelden ingezet om een verhaal meer tot de verbeelding te laten spreken en de kijker emotioneel betrokken te maken bij het verhaal. Door situaties te omschrijven die een kijker kent of weleens heeft gezien wordt een (kortstondige) band met de kijker gecreëerd en zijn of haar aandacht wordt vastgehouden. Wanneer, zoals in onderstaande quote, een fictieve scène of -voorbeeld wordt voorgelegd, kan de kijker zich verplaatsen in bijvoorbeeld de getuige of het slachtoffer.

“Dit had ik nog niet eerder gezien, het doet me denken aan films, aan Mexicaanse toestanden.”

(Getuige in AT5 Nieuws, 9 maart 2016, p. 8)

En:

“... ik had zo'n wit overhemd ... het leek net alsof ik uit een horrorfilm was gekomen.”

(Slachtoffer in AT5 Nieuws, 15 september 2016, p. 28)

Bij deze vorm van beeldspraak wordt gerefereerd aan bestaande situaties of scènes uit films en series. Door gebruik te maken van zinnen en voorbeelden die iedereen wel min of meer kent of zich kan verbeelden, spreekt een verhaal nog meer tot de verbeelding en kan de kijker zich voorstellen hoe men zich voelt in bepaalde situaties of hoe gereageerd wordt. Een verhaal wordt behapbaar gemaakt en dit draagt bij aan de nieuwswaarde ervan (Jewkes, 2004). Daarnaast is dit in lijn met de aanname dat AT5 werkt volgens het marktmodel dat het opwekken, verwoorden en verbeelden van emoties centraal heeft staan (Buijs, 2014).

Naast het gebruik van fictieve voorbeelden wordt ook veel gebruik gemaakt van metaforen door AT5 Nieuws. Door metaforen te gebruiken wordt, net als bij het gebruik van fictieve voorbeelden, betrokkenheid gecreëerd bij de kijker omdat deze zich op die manier

een verbeelding kan maken van een item. Ook dit draagt wederom bij aan de behapbaarheid, en dus de nieuws waarde, van een item (Jewkes, 2004). Onderstaande quote illustreert op welke wijze een vertegenwoordiger aangeeft dat de 'rotte appels' eruit worden gehaald. Hiermee doelt ze op hangjongeren die de sfeer rondom de Banne in Amsterdam negatief beïnvloeden.

"... daar zitten we bovenop, de rotte appels worden eruit gehaald."

(Vertegenwoordiger in AT5 Nieuws, 10 juni 2016, p. 22)

Dit soort uitspraken waarbij gebruik wordt gemaakt van fictieve voorbeelden en metaforen wordt voornamelijk gedaan door mensen die worden geïnterviewd. Het betreft dan bijvoorbeeld slachtoffers, getuigen of buurtbewoners. Door dit te doen wordt er meer emotionele betrokkenheid gecreëerd.

Tot slot valt het op dat AT5 Nieuws niet schroomt om grof taalgebruik 'toe te laten' in de uitzending. Evenals bij bovengenoemde voorbeelden betreft het altijd burgers die scheldend in beeld worden gelaten. Het is aannemelijk dat het schelden wordt ingezet als middel om de boodschap 'menschelijker' te maken en om emotionele betrokkenheid te creëren bij het publiek. Onderstaande quote illustreert de wijze waarop een man wordt geportretteerd die er achter kwam dat zijn scooter in vlammen was opgegaan. Ondanks het extreem grove taalgebruik zullen veel mensen zich de woede en onmacht van de man kunnen voorstellen.

"... ja, ik hoorde een knal ... ik kijk, "Nee nee kankerleiers!"

(Slachtoffer in AT5 Nieuws, 8 maart 2016, p. 6)

Door scheldwoorden toe te laten in een uitzending wordt niet alleen betrokkenheid gecreëerd bij de kijkers doordat ze zich zullen kunnen verplaatsen in de getuige of het slachtoffer maar het gebruik van scheldwoorden lijkt door AT5 ook te worden ingezet als manier om nabijheid te creëren. Dit gebeurt op het moment dat (grof) taalgebruik wordt gebruikt dat doorgaans kenmerkend is voor het, in dit geval, 'Amsterdams'. Zie onderstaand voorbeeld waarbij het Amsterdamse scheldwoord 'kolere' wordt gebruikt (Plat Amsterdams, n.d.):

"... dus ik schrik me de kolere ..."

(Getuige in AT5 Nieuws, 9 maart 2016, p. 7)

Ondanks het feit dat het thema 'beeldvorming door middel van taal' geen thema betreft dat gebaseerd is op de thematische inhoud van de data maar op de

narratieve vorm ervan, is dit thema wel erg typerend voor de wijze waarop AT5 Nieuws verslag doet van misdaaditems. Door het gebruik van fictieve voorbeelden en metaforen laat AT5 misdaaditems tot de verbeelding spreken. Dit is in lijn wat met verwacht op basis van de nieuwswaarden omdat dit het nieuws makkelijk behapbaar maakt (Jewkes, 2004). Daarnaast sluit het aan op het marktmodel dat de wensen van de kijker voorop stelt en het belangrijk vindt dat nieuws tot verbeelding moet spreken (Buijs, 2014).

5.3 Verschillen en overeenkomsten tussen AT5 en RTV

Rijnmond

In de voorgaande paragraaf zijn de vijf verschillende thema's gepresenteerd die uit de analyse naar voren zijn gekomen. Hierbij is een koppeling met de literatuur gemaakt. Deze paragraaf richt zich tot de verschillen en overeenkomsten tussen AT5 en RTV Rijnmond. Allereerst wordt ingegaan op de verschillen tussen de twee omroepen, daarna worden de overeenkomsten behandeld.

Verschillen. Het eerste en belangrijke verschil dat werd aangetroffen tussen AT5 en RTV Rijnmond betreft de hoeveelheid misdaaditems. Zoals eerder werd aangegeven, besteedt AT5 meer aandacht aan misdaaditems dan RTV Rijnmond. Dit gebeurt zowel in de nieuwsuitzendingen als op Facebook. Dit is opvallend omdat er zo'n 110 delicten per 1000 inwoners in Amsterdam worden gepleegd en 97 delicten per 1000 inwoners in Rotterdam (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017). Dit verschil is relatief genomen niet heel groot en dat betekent dat de oorzaak van dit verschil wellicht gezocht kan worden in het beleid dat gevoerd wordt bij AT5 en RTV Rijnmond. Daarnaast is dit niet in lijn met wat verwacht op basis van de literatuur. Deze stelde dat misdaad en criminaliteit prevalent aanwezig zouden zijn in de regionale- en lokale media (Livingstone et al., 2001; Landman & Kik, 2016). Tevens is het aan de hand van deze informatie aannemelijk dat AT5 en RTV Rijnmond werken vanuit verschillende perspectieven om de kwaliteit van het nieuws te waarborgen. Naar alle waarschijnlijkheid werkt AT5 vanuit een marktmodel wat betekent dat zij toegankelijkheid, aantrekkelijkheid en actualiteit als prominente kwaliteitskenmerken beschouwen (Buijs, 2014). Daarnaast staat het creëren van emotionele betrokkenheid van de burger en diens wensen centraal bij het selecteren en produceren van nieuws (Buijs, 2014). Hierdoor gaat de voorkeur vaak uit naar nieuws over criminaliteit (Buijs, 2014). Hier hoort de journalistieke rol van 'verspreider' bij. Dit type journalist verspreidt het nieuws snel en komt met geverifieerde informatie (Cassidy, 2005).

Dit lijkt anders bij RTV Rijnmond. Deze omroep besteedt minder aandacht aan misdaad in zowel de nieuwsuitzendingen als op Facebook. Zoals uit voorgaande paragraaf bleek

besteedt RTV Rijnmond meer aandacht aan witteboordencriminaliteit. Gebaseerd op dit feit lijkt het aannemelijk dat RTV Rijnmond een combinatie tussen het professie- en burgermodel hanteert bij de selectie en productie van nieuws. Dit betekent dat voornamelijk hard nieuws in de maatschappelijke-, economische- en politieke sector wordt geselecteerd (Buijs, 2014). Daarnaast lijkt er gewerkt te worden vanuit het perspectief dat actualiteit niet per definitie een nieuwswaarde is maar waarbij vooral aandacht is voor langer lopende onderwerpen die belangrijk zijn voor burgers (Buijs, 2014). Hier hoort vanzelfspreken een ander type journalist bij dan de 'verspreider' zoals deze werd beschreven voor AT5. De rol van onderzoeker en 'hoor-en-wederhoor' rolperceptie voor de journalist lijkt hier van toepassing waarbij de journalist een analyserende en kritische rol vervult (Cassidy, 2005).

Deze verschillen in werkmodellen leveren vanzelfsprekend verschillen op in de thema's die van toepassing zijn op de omroepen. Zo blijkt het thema 'gevaar ligt altijd op de loer' kenmerkend voor de misdaadverslaggeving van AT5. In dit thema wordt de nadruk gelegd op de nabijheid en het risico van misdaad in Amsterdam. Dit komt overeen met wat vooraf werd verwacht op basis van de literatuur over nieuwswaarden (Harcup & O'Neill, 2016; Jewkes, 2004). Door het gebruik van uitspraken die verwijzen naar plekken en locaties die herkenbaar zijn voor inwoners van een stad of wijk en het in beeld brengen van buurtbewoners wordt een boodschap afgegeven die de focus legt op het feit dat iedereen zomaar slachtoffer zou kunnen worden van een delict zoals een straatroof of een vechtpartij. Dit thema werd niet teruggevonden in de misdaadberichtgeving van RTV Rijnmond. Vooral bij RTV Rijnmond Nieuws ligt de focus voornamelijk op witteboordencriminaliteit wat juist een afstand creëert tussen kijkers en daders (Greer, 2007). Daar waar AT5 dus juist nabijheid creëert tussen kijkers en criminaliteit en veel aandacht besteedt aan relatief kleine vergrijpen of vergrijpen door straatrovers of -bendes, maakt RTV Rijnmond die kloof groter door hier weinig aandacht aan te besteden. De wijze waarop AT5 aandacht besteedt aan misdaad is meer in lijn met wat werd verwacht op basis van de literatuur dan de wijze waarop RTV Rijnmond dit doet. Nabijheid speelt namelijk een grote rol in de verslaggeving van regionaal- en lokaal nieuws (Eschholz, et al., 2003; Harcup & O'Neill, 2016; Jewkes, 2004). Daarnaast stelt Greer (2007) dat witteboordencriminaliteit voor veel media niet als interessant wordt beschouwd omdat de verantwoordelijkheid vaak niet bij één individu kan worden gelegd en slachtoffers en daders elkaar wellicht nooit zullen ontmoeten.

Naast de verschillen in thema's zijn ook verschillen aangetroffen in de verschillende stijlthema's van de omroepen. Zo blijkt het 'wordt vervolgd' thema bij AT5 Nieuws prominent aanwezig. Hiermee wordt een entertainmentelement toegevoegd aan het misdaaditem. Dit wordt ook wel infotainment genoemd. Dit is wat werd verwacht op basis van de literatuur van Dornet et al. (2006) die stellen dat misdaad en criminaliteit in de media vaak worden gepresenteerd als infotainment door graphics en andere spanningselementen toe te voegen

in de verslaggeving. Deze spanningselementen bestaan bijvoorbeeld uit speculaties die worden gedaan naar aanleiding van delicten. RTV Rijnmond maakt vrijwel geen gebruik van dit spanningselement in de misdaadverslaggeving door het gebruik van speculaties en dergelijke.

Daarnaast maakt AT5 Nieuws veel gebruik van beeldvorming door middel van taal. Door middel van metaforen, beeldspraak en fictieve voorbeelden laten zij misdaaditems tot de verbeelding spreken bij de kijker. Door dit te doen wordt emotionele betrokkenheid en nabijheid gecreëerd. RTV Rijnmond Nieuws maakt hier ook weinig tot geen gebruik van.

Overeenkomsten. Er zijn echter ook een paar overeenkomsten tussen de twee omroepen. Zo is het thema 'alles is onder controle' representatief voor beide omroepen bij zowel de nieuwsuitzendingen als op de Facebookpagina's. Het thema 'alles is onder controle' wordt gekenmerkt door een belangrijke rol die is weggelegd voor de politie en de burgemeesters van der Laan en Aboutaleb. Volgens Greer (2007) zouden media vooral aandacht besteden aan autoriteiten en (overheids-)instellingen wanneer deze gefaald zouden hebben in het beschermen van de burgers. Dit blijkt bij AT5 en RTV Rijnmond niet het geval. In de nieuwsuitzendingen worden de politie en de burgemeesters vaak in een autoritaire rol uitgebeeld waarbij ze aantonen dat ze de touwtjes in handen hebben. Dit door beelden te tonen waarbij autoritaire teksten worden gesproken of waar bijvoorbeeld de politie aan het werk is. Dit geeft een gevoel van controle en het zou ervoor kunnen zorgen dat de burger zich veilig voelt in zijn of haar buurt. Daarnaast worden ook camerabeelden ingezet. Deze bevatten vaak aanstootgevende beelden maar ze hebben ook als boodschap dat de buurt in de gaten wordt gehouden. Gebaseerd op de literatuur werd verwacht dat gewelddadige beelden prominent aanwezig zouden zijn in de misdaadverslaggeving (Livingstone, et al., 2001). Dit bleek achteraf noch bij AT5, noch bij RTV Rijnmond het geval. Daarnaast zou het zo zijn dat misdaadverslaggeving realistisch wordt afgebeeld door middel van bijvoorbeeld reconstructies (Eschholz et al., 2003). Ook dit bleek niet het geval bij de beiden omroepen.

Het thema 'alles is onder controle' bleek ook op de facebookpagina's van AT5 en RTV Rijnmond aanwezig. Dit vertaalde zich niet in het tonen van autoriteiten maar in het verpakken van misdaaditems als iets grappigs en luchtigs. Deze wijze neigt naar een zekere vorm van infotainment waarbij misdaad niet wordt gepresenteerd als iets engs maar als iets waar men zich geen zorgen om hoeft te maken. Dit ondersteunt de boodschap dat alles onder controle is. Daarnaast lijkt het erop dat beide omroepen de noodzaak van *shareable* nieuws inzien. Harcup en O'Neill (2016) stellen dat iets in het huidige digitale tijdperk een zekere mate van *shareability* moet hebben om nieuwswaardig te zijn. *Shareability* refereert aan items die gedeelde emoties, zoals verdriet en geluk, oproepen. Daarnaast zijn de

teksten op Facebook vaak optimistisch van toon wat de spanning van een misdaaditem wegneemt.

Het is belangrijk om te benoemen dat voor beide omroepen geldt dat de toon op Facebook verschillend is dan de toon in de nieuwsuitzending. Voor AT5 geldt dat zij een zekere mate van spanning creëren in de uitzending door misdaad te presenteren als iets wat iedereen kan overkomen. Op de Facebookpagina is de toon juist positiever en grappiger. Dit geldt ook voor RTV Rijnmond waar in de nieuwsuitzendingen witteboordencriminaliteit de overhand heeft terwijl op Facebook de toon optimistischer en grappiger is.

6. Conclusie en discussie

Het laatste hoofdstuk van dit onderzoek richt zich tot de conclusie en discussie. Hierin wordt kort de aanleiding tot het onderzoek, de centrale vraag en de methode besproken.

Vervolgens volgt het antwoord op de centrale vraag met de daarbij behorende discussie. Tot slot volgen de beperkingen van het onderzoek en worden er suggesties gedaan voor eventuele vervolgonderzoeken.

De nationale media geven veel aandacht aan criminaliteit en heftige voorvallen, zoals de vondst van een hoofd in maart 2016 voor een shishalounge in Amsterdam. Echter, het zijn voornamelijk de regionale- en lokale media die zich concentreren op voorvallen in hun stad omdat bij regionale- en lokale media de nabijheid van nieuwsitems van groot belang is (Canter, 2013; Eschholz, et al., 2003). Voor Amsterdam en Rotterdam geldt dat AT5 en RTV Rijnmond de voornaamste kanalen zijn waarmee burgers op de hoogte blijven van nieuws uit hun stad (Heesels & De Vries, 2014; Van Gessel & Barnas, 2015). Terwijl de online (sociale) media een steeds prominere rol spelen in nieuwsverspreiding en -vergaring, blijkt dit niet op te gaan voor alle media-omgevingen (Vaterlaus et al., 2015). Uit diverse onderzoeken blijkt namelijk dat bij regionale- en lokale omroepen de offline kanalen nog altijd erg populair zijn (Landman & Kik, 2015).

Media-aandacht voor criminaliteit kan op een negatieve manier bijdragen aan het veiligheidsgevoel van burgers (Cashmore, 2014; Ruigrok et al., 2016). Misdaadnieuws heeft een negatief effect op attitudes en gedachten van burgers en het kan bijdragen aan innerlijke onrust en angst (Cashmore, 2014; Ruigrok et al., 2016). Op basis van het voorafgaande werd de centrale vraag gesteld, namelijk: op welke wijze berichten AT5 en RTV Rijnmond over criminaliteit en misdaad in hun stad via traditionele offline- en online mediakanalen?

Op basis van de vooraf bestudeerde literatuur konden een aantal verwachtingen worden geformuleerd. Zo werd verwacht dat misdaaditems prominent aanwezig zouden zijn in de (nieuws)media (Livingstone, et al., 2001). Daarnaast zouden de beelden die gebruikt worden in misdaadverslaggeving gewelddadig en aanstootgevend zijn (Livingstone, et al., 2013). Door Eschholz et al. (2003) wordt gesteld dat bij regionale- en lokale media vooral de nadruk op nabijheid van criminaliteit ligt. Ook zou misdaadnieuws gepresenteerd worden als infotainment en zou misdaadnieuws visueel aantrekkelijk worden gemaakt door het gebruik van slachtoffers en visuele *graphics* (Downer, et al., 2006; Greer, 2007). Tot slot werd verwacht dat etnische minderheden op een negatieve manier worden geassocieerd met criminaliteit in de berichtgeving over criminaliteit (Atuel, et al., 2007; Devroe, 2007).

Door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse is antwoord gegeven op de centrale vraag en de deelvragen van dit onderzoek. Hiervoor is gebruik gemaakt van verschillende soorten data. Allereerst zijn de misdaaditems van in totaal veertig nieuwsuitzendingen (week

10, 23, 37 en 50 uit het jaar 2016) geanalyseerd. Daarnaast zijn uit diezelfde periode de Facebookposts van AT5 en RTV Rijnmond geanalyseerd.

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat misdaad niet overal prominent aanwezig is bij de verschillende mediakanalen. Voornamelijk AT5 besteedt veel meer aandacht aan criminaliteit in de verslaggeving vergeleken met RTV Rijnmond. Daarnaast lijkt de stelling van Landman en Kik (2015) dat de offline kanalen nog altijd populairder zijn, niet op te gaan voor AT5. Zij maken voor de misdaadberichtgeving meer gebruik van Facebook als kanaal. Dit zou kunnen betekenen dat AT5 zich bewust is van de nieuwswaarde *shareability* en deze hanteert binnen de routines (Harcup & O'Neill, 2016).

De vijf thema's die werden geformuleerd na de analyse laten de verschillen (en overeenkomsten) tussen AT5 en RTV Rijnmond verder zien. AT5 lijkt vooral twee verschillende boodschappen over te brengen. Enerzijds ligt de focus op de nabijheid en het risico van misdaad. Dit komt overeen met de verwachting dat de nadruk hierop zou liggen (Harcup & O'Neill, 2016; Jewkes, 2004). Door de nadruk te leggen op nabijheid en risico kan de kijker het gevoel ervaren dat hij of zij ook slachtoffer zou kunnen worden van een delict. Dit is volledig in lijn met Buijs (2014), Harcup en O'Neill (2016) en Jewkes (2004) die dit als zeer belangrijk aspect van regionaal- en lokaal nieuws beschouwen. Daarbij komt dat AT5 de misdaadverslaggeving 'spannend' maakt met als gevolg dat de misdaadverslaggeving naar infotainment neigt. Aan de hand van literatuur van Dowler et al. (2006) werd dit al verwacht. Anderzijds laat AT5 ook zien dat de misdaad in Amsterdam onder controle is. Door de politie en burgemeester te portretteren als gezaghebbers krijgt de kijker het idee dat ze niks te vrezen hebben, de autoriteiten zitten er immers bovenop. Eerder stelde Greer (2007) dat politie en andere autoriteiten voornamelijk bij misdaadnieuws betrokken worden als hen iets kwalijk kan worden genomen, dit omdat het onder andere 'goede' televisie oplevert. Dit bleek bij AT5 niet het geval. Omdat AT5 zo veel aandacht besteedt aan criminaliteit en de nabijheid en het risico ervan, wordt er vanuit gegaan dat de redactie van AT5 werkt vanuit het marktmodel wat de toegankelijkheid, aantrekkelijkheid en actualiteit van nieuws voorop stelt (Buijs, 2014).

Daar waar AT5 op veel vlakken redelijk overeenkomt met de verwachtingen op basis van de literatuur (prominent aanwezig, focus op nabijheid, infotainment), gaat dit niet op voor RTV Rijnmond. In de eerste plaats omdat RTV Rijnmond weinig aandacht besteedt aan misdaad in Rotterdam, noch via de offline-, noch via de online kanalen. In dit opzicht lijkt RTV Rijnmond geen waarde te hechten aan de nieuwswaarde *shareability* (Harcup & O'Neill, 2016) en de routines op de redactie niet hanteren aan de hand van het marktmodel maar aan de hand van een combinatie tussen het professie- en burgermodel wat voornamelijk hard nieuws in de maatschappelijke-, economische en politieke sector als nieuwswaardig beschouwd (Buijs, 2014). Dit wordt nogmaals bevestigd wanneer gekeken wordt naar een

belangrijk thema in de misdaadverslaggeving van RTV Rijnmond: 'Zakkenvullers weer op boevenpad'. Dit thema behelst de wijze waarop RTV Rijnmond veelvuldig aandacht schenkt in de berichtgeving aan witteboordencriminaliteit. Dit staat in contrast met de misdaadberichtgeving van AT5 waarbij vooral kleine vergrijpen en onderwereldcriminaliteit centraal staan. Overeenkomstig met AT5 werd ook bij RTV Rijnmond het thema 'Alles is onder controle' gevonden wat betekent dat RTV Rijnmond voornamelijk een geruststellende boodschap wilt overdragen aan de kijker. Enerzijds omdat de misdaad in Rotterdam figuurlijk ver van de kijker afstaat en anderzijds omdat de berichtgeving aangeeft dat politie en burgemeester Aboutaleb zich ermee bezig houden.

Gesteld kan worden dat AT5 en RTV Rijnmond vanuit verschillende perspectieven werken en dit vanzelfsprekend resulteert in verschillende wijzen van berichtgeving over misdaad in hun stad. AT5 lijkt vooral twee tegenstrijdige boodschappen te verspreiden waarbij de focus ligt op nabijheid, risico en controle. RTV Rijnmond legt de focus voornamelijk op de controle over- en op de afstand tot criminaliteit. Dit zou er voor kunnen zorgen dat het negatieve effect van misdaadberichtgeving op burgers waar Cashmore (2014) en Ruigrok et al. (2016) over spreken, meer van toepassing zal zijn op inwoners uit Amsterdam dan op inwoners uit Rotterdam.

Daarnaast werd ook gekeken naar de online berichtgeving via de Facebookpagina's van AT5 en RTV Rijnmond. De online pagina's lieten meer overeenkomsten zien dan de offline kanalen omdat deze voornamelijk werd gekenmerkt door het thema 'Alles is onder controle'. Hierbij lag de focus niet zozeer op de autoritaire rol van de politie en burgemeesters maar meer op een optimistische en grappige tone of voice waardoor ook een boodschap wordt gecreëerd die rust en controle overbrengt. Deze tone of voice bleek kenmerkend voor beide Facebookpagina's. Ondanks het feit dat RTV Rijnmond hun Facebookpagina minder vaak inzet bij de verspreiding van misdaadnieuws, doen ze dit wel op een manier die als *shareable* kan worden beschouwd wat overeenkomt met de verwachting op basis van Harcup en O'Neill (2016). Tot slot blijkt dat AT5 en RTV Rijnmond etnische minderheden niet op een negatieve wijze associëren met criminaliteit, dit werd op basis van de literatuur wel verwacht (Atuel, et al., 2007; Devroe, 2007).

Overall blijken sommige thema's wel en niet overeen te komen met de vooraf bestudeerde literatuur. Een thema dat het meest afwijkt van de literatuur is het 'Alles is onder controle' thema dat voorkomt bij alle vier de onderzochte kanalen. Dit thema wordt voornamelijk gekenmerkt door de autoritaire- en gezaghebbende rol die de politie en de burgemeesters toebedeeld krijgen in de misdaadverslaggeving. Daar kan aan worden toegevoegd dat noch bij AT5, noch bij RTV Rijnmond, etnische minderheden op een negatieve manier in verband worden gebracht met criminaliteit. Het blijkt dat wanneer dit wel gebeurt, het kan leiden tot polarisatie in de samenleving (Chiricos & Eschholz, 2002; Doyle,

2006; Dowler, Fleming, & Muzzatti, 2006). Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat AT5 en RTV Rijnmond willen bijdragen aan een algeheel gevoel van veiligheid en saamhorigheid onder de burgers.

Door middel van de kwalitatieve inhoudsanalyse is het mogelijk geweest een diepgaand en uitgebreid antwoord te geven op de centrale vraag en deelvragen. Echter, deze methode kent ook tekortkomingen. Zo is het niet mogelijk geweest om grotere hoeveelheden data te analyseren. Zeker wanneer de eerste bevinding omtrent de hoeveelheden misdaaditems in ogenschouw wordt genomen, had een kwantitatieve aanpak interessante uitkomsten kunnen bieden. Met een kwantitatief onderzoek kan onderzocht worden of het verschil in hoeveelheden misdaaditems structureel of sporadisch is. Tevens kunnen de uitkomsten van dit onderzoek gebruikt worden als startpunt van een kwantitatieve inhoudsanalyse naar de wijze waarop misdaad geframed wordt bij AT5 en RTV Rijnmond.

Ten tweede zijn in dit onderzoek een lokaal- (AT5) en regionaal (RTV Rijnmond) medium met elkaar vergeleken. Deze keuze is gebaseerd op het feit dat deze omroepen het meest gebruikt worden door burgers om het nieuws in hun stad te volgen. Dit gegeven heeft in de beslissing zwaarder gewogen dan het verschil tussen lokaal en regionaal. Een vervolgonderzoek zou kunnen nagaan of dit verschil bepalend is geweest voor de uitkomsten van dit onderzoek door bijvoorbeeld RTV Rijnmond met RTV Noord Holland te vergelijken.

Dit onderzoek heeft waardevolle informatie toegevoegd aan de reeds bestaande kennis over misdaadverslaggeving in de regionale- en lokale media. Daar waar aanvankelijk werd verwacht dat misdaadberichtgeving voornamelijk gevoelens van spanning en risico zou veroorzaken, blijkt uit dit onderzoek dat dat niet voor alle media geldt. In de regionale media die zijn onderzocht voor dit onderzoek blijkt een belangrijke rol weggelegd voor de politie en de burgemeester en wordt er, in tegenstelling tot wat werd verwacht, geen negatieve associatie gemaakt met etnische minderheden en criminaliteit. Omdat regionale- en lokale media een belangrijke rol vervullen bij de nieuwsvoorziening in de regio (Landman & Kik, 2015) en deze een grote invloed kunnen hebben op de attitudes en het gedrag van burgers (Cashmore, 2014; Ruigrok, et al., 2016) zou dit kunnen betekenen dat AT5 en RTV Rijnmond bewust hebben gekozen voor deze werkwijzen. Het zou bijzonder interessant kunnen zijn wanneer bij een volgend kwalitatief onderzoek door middel van interviews het beleid van AT5 en RTV Rijnmond wordt onderzocht. Een suggestie zou kunnen zijn om redacties en beleidmedewerkers te vragen naar de dagelijkse keuzes die zij maken en of bepaalde uitkomsten uit dit onderzoek bewuste (beleids)keuzes zijn geweest.

Literatuur

- Aantal buitenlandse toeristen in Nederland gaat opnieuw groeien in 2017. (2017, 17 januari). *Nu.nl*. Verkregen van: <http://www.nu.nl/reizen/4394436/aantal-buitenlandse-toeristen-in-nederland-gaat-opnieuw-groeien-in-2017.html>
- Agnew, R. (1992). Foundation for a general strain theory of crime and delinquency*. *Criminology*, 30, 47-87.
- Atuel, H., Seyranian, V., & Crano, W. D. (2007). Media representations of majority and minority groups. *European Journal of Social Psychology*, 37, 561-572.
doi: 10.1002/ejsp.377
- AT5. (2016). *AT5 Nieuws* [nieuwsuitzending]. Verkrijgbaar op:
<http://www.at5.nl/gemist/tv/123>
- Babbie, E. (2014). *The Basics of Social Research*. Belmont: Wadsworth.
- Bardoel, J., & Wijffjes, H. (2015). *Journalistieke cultuur in Nederland*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Boeije, H. (2009). *Analysis in Qualitative Research*. Thousand Oaks: Sage.
- Bowen, G. A. (2006). Grounded theory and sensitizing concepts. *International Journal of Qualitative Methods*, 5, 12-23.
doi: 10.1177/160940690600500304
- Brants, K. (2015). Van medialogica naar publiekslogica?. In J. Bardoel, & H. Wijffjes, *Journalistieke cultuur in Nederland* (pp. 237-254). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Buijs, K. (2014). *Regiojournalistiek in spagaat. De kwaliteit van het redactieproces in de regionale journalistiek; een case study*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Campagne gestart tegen criminele activiteiten in haven. (2016, februari). *Port of Rotterdam*. Verkregen van: <https://www.portofrotterdam.com/nl/nieuws-en-persberichten/campagne-gestart-tegen-criminele-activiteiten-in-haven>
- Canter, L. (2013). The misconception of online comment threads: content and control on local newspaper websites. *Journalism Practice*, 7, 604-619.
doi: 10.1080/17512786.2012.740172
- Cashmore, J. (2014). The 'fear of crime-media feedback' cycle. *Internet Journal of Criminology*, 1, 1-19.
- Cassidy, W. P. (2005). Variations on a theme: the professional role conceptions of print and online newspaper journalists. *Journalism and Mass Communication Quarterly*, 82, 264-280.
doi: 10.1177/107769900508200203
- Chiricos, T., & Eschholz, S. (2002). The racial and ethnic typification of crime and the criminal typification of race and ethnicity in local television news. *Journal of Research*

- in Crime and Delinquency*, 39, 400-420.
doi: 10.1177/002242702237286
- Criminaliteit. (n.d.). *Encyclo*. Verkregen van: <http://www.encyclo.nl/begrip/criminaliteit>
- Criminaliteitsbeeld. (2015). *Gemeente Amsterdam*. Verkregen van:
<https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/veiligheid/veiligheid-cijfers/criminaliteitsbeeld/>
- Critcher, C. (2008). Moral panic analysis: past, present and future. *Sociology Compass*, 2, 1127-1144.
- Deuze, M. (2005). Popular journalism and professional ideology: tabloid reporters and editors speak out. *Media, Culture and Society*, 27, 861–882.
doi: 10.1177/0163443705057674
- Devroe, I. (2007). *Gekleurd nieuws? De voorstelling van etnische minderheden in het nieuws in Vlaanderen*. Gent: Universiteit Gent. (online)
- Ditton, J., Chadee, D., Farrall, S., Gilchrist, E., & Bannister, J. (2010). From imitation to intimidation: a note on the curious and changing relationship between the media, crime and the fear of crime . In C. Greer, *Crime and Media: a reader* (pp. 442-460). Londen en New York: Routledge .
- Dowler, K., Fleming, T., & Muzzatti, S. L. (2006). Constructing crime: media, crime, and popular culture. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 48, 837-850.
doi: 10.3138/cjccj.48.6.837
- Entman, R. M. (1992). Blacks in the news: television, modern racism and cultural change. *Journalism Quarterly*, 69, 341-361.
doi: 10.1177/107769909206900209
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43, 51-58.
doi: 10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x
- Eschholz, S., Chiricos, T., & Gertz, M. (2003). Television and fear of crime: program types, audience traits, and the mediating effect of perceived neighborhood racial composition. *Social Problems*, 30, 395-415.
doi: 10.1525/sp.2003.50.3.395
- Feiten en cijfers persgesprek met de driehoek Amsterdam. (2017, maart). *Amsterdam.nl*. Verkregen van: <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/veiligheid/veiligheid-cijfers/feiten-cijfers/>
- Firmstone, J., & Coleman, S. (2014). The changing role of the local news media in enabling citizens to engage in local democracies. *Journalism Practice*, 8, 596–606.
doi: 10.1080/17512786.2014.895516

- Gerbner, G. (1998). Cultivation analysis: an overview. *Mass Communication and Society*, 1, 175-194.
doi: 10.1080/15205436.1998.9677855
- Geregistreerde criminaliteit; regio (indeling 2015) 2005 - 2014. (2015, juli). *Centraal Bureau voor de Statistiek*. Verkregen van:
<http://statline.cbs.nl/statweb/publication/?vw=t&dm=slnl&pa=83032ned&d1=0,2&d2=0&d3=0,397-407&d4=5-9&hd=160222-1046&hdr=g3&stb=g1,t,g2>
- Geregistreerde criminaliteit; soort misdrijf, regio. (2017, maart). *Centraal Bureau voor de Statistiek*. Verkregen van:
<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=83648NED&D1=0&D2=a&D3=338&D4=l&VW=T>
- Greer, C. (2007). News Media, Victims and Crime. In P. Davies, P. Francis, & C. Greer, *Victims, Crime and Society* (pp. 20-49). Thousand Oaks: Sage Publications Ltd.
- Heessels, M., & De Vries, C. (2014). *Onderzoek lokale media - 0 meting*. Rotterdam: Gemeente Rotterdam. (online)
- Hallin, D. C., & Mancini, P. (2004). *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. New York: Cambridge University Press.
- Harcup, T., & O'Neill, D. (2016). What is news? *Journalism Studies*, 1-19.
doi: 10.1080/1461670X.2016.1150193
- Henry, S., & Lanier, M. M. (1998). The prism of crime: arguments for an integrated definition of crime. *Justice Quarterly*, 15, 609-627.
doi: 10.1080/07418829800093921
- Hermans, L., Vergeer, M., & Pleijter, A. (2011). *Nederlandse journalisten in 2010*. Radboud Universiteit, Nijmegen. (online)
- Jewkes, Y. (2004). *Media & crime*. London: Sage .
- Katz, J. (1987). What makes crime 'news'? *Media, Culture and Society*, 9, 47-75.
doi: 10.1177/016344387009001004
- Landman, L., & Kik, Q. (2015). *Nieuwsvoorziening in de regio 2014. "Gelukkig zijn hier geen journalisten"* (Deel 1, 1-54). Diemen: AMB.
- Lindlof, T. R., & Taylor, B. C. (2011). *Qualitative Communication Research Methods*. Thousand Oaks: Sage.
- Livingstone, S., Allen, J., & Reiner, R. (2001). Audiences for crime media 1946–91: A historical approach to reception studies. *The Communication Review*, 4, 165-192. doi: 10.1080/10714420109359467
- McLeod, J. M., Daily, K., Guo, Z., Eveland, W. P., Bayer, J., Yang, S., & Wang, H. (1996). Community integration, local media use, and democratic processes. *Communication*

- Research*, 23, 179-209.
doi:10.1177/009365096023002002
- McRobbie, A., & Thornton, S. L. (1995). Rethinking 'moral panic' for multi-mediated social worlds. *The British Journal of Sociology*, 46, 559-574.
- Nederland steeds minder onveilig. (2016, maart). *Centraal Bureau voor de Statistiek*.
Verkregen van: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/09/nederland-steeds-minder-onveilig>
- O'Neil, D., & Harcup, T. (2009). News values and selectivity. In K. Wahl-Jorgensen, & T. Hanitzsch, *The Handbook of Journalism Studies* (pp. 161-174). London & New York : Routledge. (online)
- O'Sullivan, J., & Heinonen, A. (2008). Old values, new media: journalism role perceptions in a changing world. *Journalism Practice*, 2, 357-371.
doi: 10.1080/17512780802281081
- Paek, H. J., Yoon, S. H., & Shah, D. V. (2005). Local news, social integration, and community participation: hierarchical linear modeling of contextual and cross-level effects. *Journalism and Mass Media Quarterly*, 82, 587-606.
doi: 10.1177/107769900508200307
- PEW Research Center (2010). *How news happens: a study of the news ecosystem of one American city*. (PEW report) online
- Plat Amsterdams (n.d.). *Mens en Samenleving*. Verkregen van: <http://mens-en-samenleving.infonu.nl/communicatie/11401-plat-amsterdams.html>
- Poell, T., & Van Dijck, J. (2015). Democratisering van het nieuws? In J. Bardoel, & H. Wijffjes, *Journalistieke cultuur in Nederland* (pp. 343-359). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Reese, S. D. (2007). Journalism research and the Hierarchy of Influences model: a global perspective. *Brazilian Journalism Research*, 3, 29-42.
- Reese, S. D., & Shoemaker, P. J. (2016). Media Sociology and the Hierarchy of Influences Model: A levels-of-analysis perspective on the networked public sphere. *Mass Communication and Society*, 19, 389-410.
doi: 10.1080/15205436.2016.1174268
- Romer, D., Hall-Jamieson, K., & Aday, S. (2003). Television news and the cultivation of fear of crime. *Journal of Communication*, 53, 88-104.
doi: 10.1111/j.1460-2466.2003.tb03007.x
- Ruigrok, N., Van Atteveldt, W., Gaggestein, S., & Jacobi, G. (2016). Media and juvenile delinquency: A study into the relationship between journalists, politics, and public. *Journalism*, 1-19.
doi: 10.1177/1464884916636143

- RTV Rijnmond. (2016). *RTV Rijnmond Nieuws* [nieuwsuitzending]. Verkrijgbaar op:
<http://www.rijnmond.nl/tvgemist>
- Skogerbø, E., & Winsvold, M. (2011). Audiences on the move? Use and assessment of local print and online newspapers. *European Journal of Communication*, 26, 214–229.
doi: 10.1177/0267323111413112
- Stamm, K. R., Emig, A. G., & Hesse, M. B. (1997). The contribution of local media to community involvement. *J&MC Quarterly*, 74, 97-107.
doi:10.1177/107769909707400108
- Strömbäck, J. (2008). Four phases of mediatization: An analysis of the mediatization of politics. *Press/Politics*, 13, 228-246.
doi: 10.1177/1940161208319097
- Van Der Wilt, G. H., & Roode, A. L. (2011). *Lokaal mediabeleid Rotterdam*. Rotterdam: Gemeente Rotterdam. (online)
- Van Gessel, P., & Barnas, B. (2015). *Jaarverslag 2015*. Amsterdam: NH. (online)
- Van Gorp, B. (2007). Het reconstrueren van frames via inductieve inhoudsanalyse: uitgangspunten en procedures. *Kwalon*, 12, 13-18.
- Van Thiel, S. (2010). *Bestuurskundig Onderzoek: een methodologische inleiding* . Bussum: Coutinho.
- Vijf keer zoveel misdrijven als uit officiële cijfers blijkt. (2017, 13 januari). *NOS.nl*. Verkregen van: <http://nos.nl/artikel/2152743-vijf-keer-zoveel-misdrijven-als-uit-officiele-cijfers-blijkt.html>
- Weitzer, R., & Kubrin, C. E. (2004). Breaking news: how local TV news and real-world conditions affect fear of crime. *Justice Quarterly*, 21, 497-520.
doi: 10.1080/07418820400095881
- Welbers, K., Van Atteveldt, W., Kleinnijenhuis, J., Ruigrok, N., & Schaper, J. (2016). News selection criteria in the digital age: Professional norms versus online audience metrics. *Journalism*, 17, 1037-1053.
doi: 10.1177/1464884915595474
- Wie is wie in de Amsterdamse Moco-oorlog? (2016, 9 maart). *Nosop3.nl*. Verkregen van: <http://nos.nl/op3/artikel/2091746-wie-is-wie-in-de-amsterdamse-moco-oorlog.html>
- Wijkprofiel Rotterdam. (2016). *Gemeente Rotterdam*. Verkregen van: <http://wijkprofiel.rotterdam.nl/nl/2016/rotterdam/rotterdam/rotterdam/>
- Wolfsfeld, G. (2011). *Making Sense of Media and Politics* . Abingdon: Routledge.

Appendix 1: Codebomen

Thema 1: ‘Gevaar ligt altijd op de loer’

In: AT5 Nieuws

Sub-thema's:

- Alweer raak op Tussendek (uitspraken die verwijzen naar plekken en locaties die herkenbaar zijn voor inwoners van een stad of wijk)
- Buurtbewoners staan centraal

Thema 2: ‘Alles is onder controle’

In: AT5 Nieuws, AT5 Facebook, RTV Rijnmond Nieuws, RTV Rijnmond Facebook

Sub-thema's:

- De politie pakt ze wel (autoriteiten)
- Uit de camerabeelden blijkt...
- De politie is hard aan het werk (beelden)
- Misdaad is niet eng (grappen, optimisme, positief)

Thema 3: ‘Zakkenvullers weer op boevenpad’

In: RTV Rijnmond Nieuws

Sub-thema's:

- Het is allemaal de schuld van de grote banken (witteboordencriminaliteit)
- Door middel van de BIBO-wetgeving (zakelijke terminologie)

Thema 4: ‘Wordt vervolgd...’

In: AT5 Nieuws

Sub-thema's:

- Wat er nu weer is gebeurd.. (spannende introductie)
- Misschien was dat wel het motief (speculaties)

Thema 5: ‘Beeldvorming door middel van taal’

In: AT5 Nieuws

Sub-thema's:

- Het leek wel een horrorfilm (fictieve voorbeelden)
- We halen de rotte appels eruit (metaforen)
- Ik schrik me de kolere (grof taalgebruik)

Appendix 2: Transcripten

De transcripten van de nieuwsuitzendingen en Facebookposts zijn te vinden in een apart bestand op Sin-Online.